ĮTARIAMOJO IGOR SURNIN
Gyv. Sodų bendrija „Guboja“, Šilutės g. 45, Klaipėdos rajonas

LR GENERALINĖS PROKURATŪROS
GENERALINIAM PROKURORUI
Rinktinės g. 5A, LT-01515, Vilnius.

PRAŠYMAS
DĖL KALTINIMĄ PALAIKANČIO PROKURORO PAKEITIMO
2011-10-14

Igor Surnin yra kaltinamuoju Klaipėdos miesto apygardos teismui nagrinėti teisiamajame posėdyje paskirtoje baudžiamojoje byloje Nr. 1-133-360/2011. Klaipėdos miesto apygardos teismui 2011-08-23 kaltinamąjį aktą (toliau – Kaltinamasis aktas) surašė ir perdavė Klaipėdos miesto apygardos antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis. Ikiteisminio tyrimo metu buvo pastoviai pažeidinėjamos LR BPK nuostatos ir įtariamojo teisės, kurių nebuvo galima realizuoti dėl vykdomų BPK pažeidimų. Ikiteisminio tyrimo ir bylos nagrinėjimo teismo posėdyje pirmojoje stadijoje prokuroro atliktų pažeidimų visuma rodo, kad šie pažeidimai yra neatsitiktiniai, o sąmoningi, nes baudžiamoji byla galimai buvo iškelta ir ikiteisminis tyrimas atliktas pagal įtakingiausios Klaipėdoje įmonės UAB Klaipėdos jūrų krovinių kompanijos „Bega“ (toliau – UAB „Bega“) vadovų užsakymą. Dėl šios priežasties, iš ikiteisminio tyrimo medžiagos sužinojęs papildomą informaciją, Igor Surnin 2011-05-11 skundu kreipėsi dėl baudžiamosios bylos iškėlimo UAB „Bega“ tiesiogiai į LR generalinį prokurorą, nes Klaipėdos apygardos prokurorui Linui Kiaurakiui esant kaip nors susijusiam su UAB „Bega“ iškeliant bylą Igor Surnin, objektyviai ikiteisminis tyrimas UAB „Bega“ atžvilgiu negali būti atliktas. UAB „Bega“ su Igor Surnin yra susiję tuo, kad Igor Surnin vadovaujama UAB „Vingida“ atliko UAB „Bega“ statybos rangos darbus, už kurių didelę dalį, maždaug 1,5 mln. litų UAB „Bega“ nėra sumokėjusi ir galimai suklastojo dokumentus, siekdama išvengti skolos sumokėjimo. Todėl kaltinamojo Igor Surnin baudžiamąją bylą kontroliuojančiam Klaipėdos apygardos antrojo skyriaus vyriausiajam prokurorui Linui Kiaurakiui, t.y. padalinio vadovui, esant galimai suinteresuotam, kaltinamasis Igor Surnin objektyviai neturi galimybės nušalinti bylą prižiūrinčio prokuroro, nes kitas tos pačios prokuratūros pavaldus prokuroras taip pat vykdys Lino Kiaurakio sumanymus ir nurodymus, o taip pat Linas Kiaurakis gali daryti įtaką ir nepavaldiems prokurorams. Kita vertus, Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras gali vykdyti aukštesnio prokuroro nurodymus dėl kaltinamojo Igor Surnin nuteisimo pagal kitų asmenų užsakymą (skundo byloje nėra). Kaltinamasis savo teises ginti realiai gali tik pakeitus bylą kontroliuojantį (kaltinimą palaikantį) prokurorą kitu nesuinteresuotu prokuroru ne iš Klaipėdos apygardos prokuratūros. Todėl nušalinimo klausimu kreipiamės į LR generalinį prokurorą. Aukščiau nurodytas aplinkybes dėl Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus prokuroro Lino Kiaurakio tendencingumo, šališkumo, neobjektyvumo grindžiame toliau nurodomomis aplinkybėmis, BPK pažeidimais bei galimai paties prokuroro atliktomis nusikalstamomis veikomis.

1. Dėl galimo baudžiamosios bylos Igor Surnin užsakymo vykdymo.

Ikiteisminio tyrimo byloje nėra skundo, pranešimo, pareiškimo, todėl ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas kitais pagrindais. Iš FNTT rašyto VRM 2011-05-25 rašto Nr. 25/3-4-1-5724 (kopija pridedama) galima nustatyti, kad FNTT Klaipėdos apskrities skyriuje operatyvinis tyrimas buvo atliekamas pagal Tarnybos Pinigų plovimo prevencijos skyriaus surinktą pirminę informaciją apie įtartinas finansines operacijas. Tarnybos Pinigų plovimo prevencijos skyrius pirminę informaciją galėjo surinkti remiantis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo prevencijos įstatymo ir LRV 2008-07-09 nutarimo Nr. 677 „Dėl Kriterijų, kuriais vadovaujantis piniginė operacija ar sandoris laikomi įtartinais ar neįprastais, sąrašo ir Įtartinų piniginių operacijų ir sandorių sustabdymo ir informacijos apie įtartinas ar neįprastas pinigines operacijas ar sandorius pateikimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo” (toliau – Nutarimas) nustatytais

piniginių operacijų ar sandorių laikomų įtartinais kriterijais, nes tik remiantis šiais teisės aktais galėjo būti įtariama apie piniginių operacijų ar sandorių neteisėtumą. Pagal ikiteisminio tyrimo (baudžiamosios bylos esančios teisme) medžiagą, vertinant kaltinamojo UAB „Vingida“ dokumentus, UAB „Vingida“ sudaryti sandoriai ir atliktos finansinės operacijos neatitinka nei vienam iš Nutarimu patvirtintų kriterijų, kuriais vadovaujantis piniginė operacija ar sandoris laikomi įtartinais ar neįprastais. Nesant tarp UAB „Vingida“ sudarytų sandorių, ar atliktų piniginių operacijų įtartinų ar neįprastų, kurie vėliau buvo pripažinti fiktyviais, apie įtartinus ar neįprastus sandorius ar pinigines operacijas Tarnybos Pinigų plovimo prevencijos skyrius *turėjo gauti* iš UAB „Vingida“ sutarčių kontrahentų - UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“. Įvertinus baudžiamojoje byloje minėtų bendrovių buhalterinės apskaitos dokumentus, galima tvirtinti, kad Nutarimo kriterijus tik galėjo atitikti UAB „Daregra“ atliktos finansinės operacijos, priklausomai nuo to, ar 7 dienų laikotarpyje nuėmė nuo sąskaitų jai 2008 06 03 – 20080 06 05 pervestas sumas ir UAB „Statarta“ atliktos finansinės operacijos, priklausomai nuo to ar 7 dienų laikotarpyje bendrovė nuėmė nuo sąskaitų jai 2008 06 17 – 2008 06 23 pervestas sumas, nors šioms aplinkybėms konstatuoti byloje duomenų trūksta. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas ir UAB „Dengta“ atžvilgiu, kurią siejo sutartiniai santykiai tik su UAB „Vingida“ ir kurios nesiejo jokie sutartiniai santykiai su UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“, darytina logiška išvada, kad pirminė informacija buvo renkama ne apie minėtas įmones, o apie UAB „Vingida“, nors pastaroji buvo nepažeidusi minėtų kriterijų. Minėtos bendrovės buvo įtrauktos į tyrimą sekant UAB „Vingida“ sudarytais sandoriais, kurie įtartinais nebuvo. Šią aplinkybę didele tikimybe gali patvirtinti tai, kad pagal LRV Nutarimu patvirtintos Įtartinų piniginių operacijų ir sandorių sustabdymo ir informacijos apie įtartinas ar neįprastas pinigines operacijas ar sandorius pateikimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašo 3 punktą, finansų įstaigos nei apie vieną iš ikiteisminio tyrimo metu tiriamų finansinių operacijų ar sandorių Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai nepranešė, nes jos nebuvo nustačiusios bent vieno iš nustatytų kriterijų, kuriais vadovaujantis piniginė operacija ar sandoris laikomi įtartinais ar neįprastais.

Todėl aukščiau nurodytos aplinkybės leidžia daryti pagrįstą prielaidą, kad ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas nesant BPK 166 str. 1 d. nustatytų pagrindų pradėti ikiteisminiam tyrimui, t.y. negavus skundo, pareiškimo ar pranešimo apie nusikalstamą veiką ir prokurorui ar ikiteisminio tyrimo įstaigai pačiai nenustačius nusikalstamos veikos požymių, o didele tikimybe Klaipėdos apygardos prokuratūros vadovaujantiems prokurorams gavus užsakymą iškelti Igor Surnin baudžiamąją bylą. Galimai gavus tokį užsakymą, prokuroras (galimai jo pavedimu ir FNTT) neturėdamas jokių duomenų apie Igor Surnin nusikalstamą veiką peržiūrėjo visas jam prieinamas su Igor Surnin susijusias duomenų bazes (bankus) ir nustatęs piniginius srautus iš jo vadovaujamos UAB „Vingida“ į UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“, peržiūrėjo šių įmonių duomenis duomenų bankuose ir pamatęs, kad šių įmonių apyvartos yra mažos, subjektyviai nusprendė, kad su neva veiklos nevykdančiomis įmonėmis sandoriai buvo fiktyvūs ir tuo pagrindu iniciavo baudžiamosios bylos iškėlimą. Šią aplinkybę galėtų patvirtinti prisijungimo prie įvairių duomenų bazių eiliškumas, nes pirmiausiai buvo surinkti duomenys apie Igor Surnin asmenį, po to apie jo vadovaujamas įmones, vėliau apie įmonių veiklą ir sandorius ir pinigines operacijas su kitomis įmonėmis ir galiausiai apie kitų įmonių veiklą ir jų sudarytus sandorius. Šių duomenų kaltinamasis gauti negali, o prokuroras atmesdamas Igor Surnin prašymus, duomenų, kurie buvo gauti iki ikiteisminio tyrimo pradėjimo, tame tarpe apie prisijungimus prie duomenų bankų į bylą neteikia, galimai sąmoningai siekiant pridengti jo paties padarytus galimus nusižengimus ar nusikaltimus.

Atkreipiame dėmesį, kad šiuo atveju, aplinkybės nurodomos tikslu parodyti prokuroro Lino Kiaurakio šališkumą, neobjektyvumą ir suinteresuotumą, pagrindžiant jo nušalinimo pagrindus.

Aukščiau nurodytas aplinkybes patvirtina ir žemiau nurodyti pažeidimai atliekant ikiteisminį tyrimą bei bylą nagrinėjant teisme.

2. Dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo galimai suklastojus procesinius dokumentus ar iškraipant jų turinį tikrovės neatitinkančiais faktais.

Ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus laikinai einančio vyriausiojo tyrėjo pareigas Altautui Jokūbauskui surašius 2009-07-02 tarnybinį pranešimą Nr. 06-1-02038-09 (T. I, psl. 1). 2009-07-02 tarnybinio pranešimo Nr. 06-1-02038-09 (toliau - 2009-07-02 tarnybinio pranešimas) dalyje pranešama, jog operatyvinio tyrimo metu, atliekamo dėl Igor Surnin, a. k. 37306121323, reg. Vingio g. 3-10, Klaipėda, ir kitų asmenų vykdomos neteisėtos veiklos, nustatyti nusikalstamų veikų požymiai, numatyti Lietuvos Respublikos BK 183 str. 2 d., 182 str. 2 d., 216 str. 1 d., 222 str. 1 d., 300 str. 1 d., 203 str. 2 d., o būtent: Igor Surnin, būdamas UAB „Vingida", į. k. 140699833, reg. Vilniaus pi. 8, Klaipėda, direktoriumi ir siekdamas pasisavinti UAB „Vingida" pinigus, 2008 m., į savo įmonės apskaitą įtraukė suklastotus, realiai veiklos nevykdančių įmonių, vardu išrašytus dokumentus, kuriuose nurodyti realiai neįvykę sandoriai, kurių pagrindu 2008 m. UAB „Vingida" į šių įmonių banko sąskaitas bendroje sumoje pervedė 601872 lt. Sumą, o šių įmonių direktoriai ar atsakingi asmenys iš įmonių banko sąskaitų nuimdavo šiuos pinigus grynais ir juos per tarpininką, kuris realiai vadovavo šioms realiai veiklos nevykdančioms įmonėms, naudojamoms neteisėtai veiklai nuslėpti, grąžindavo juos I. Surnin. Tokiu būdų I. Surnin pasisavino UAB „Vingida" lėšas, išvengė didelės vertės pelno ir kitų mokesčių sumokėjimo į valstybes biudžetą.

Ikiteisminio tyrimo byloje nebuvo, o taip pat tarp Klaipėdos apygardos teismui perduotos baudžiamosios bylos medžiagos nėra dokumentų ar duomenų, gautų iki 2009-07-02 tarnybinio pranešimo surašymo, kurie patvirtintų šiame tarnybiniame pranešime nurodytas minėtas aplinkybes. Iš FNTT rašyto VRM 2011-05-25 rašto Nr. 25/3-4-1-5724 galima nustatyti, kad FNTT Klaipėdos apskrities skyriuje operatyvinis tyrimas buvo atliekamas pagal Tarnybos Pinigų plovimo prevencijos skyriaus surinktą pirminę informaciją apie įtartinas finansines operacijas. Tarnybos Pinigų plovimo prevencijos skyriaus gavimas pirminės informacijos apie įtartinas finansines operacijas pasinaudojant duomenų bankais ar ją finansų įstaigoms teikiant skyriui LRV Nutarimo pagrindu, nevertintina kaip operatyvinė veikla. Ikiteisminio tyrimo byloje Nr. 06-1-02038-09 (teismui perduotos baudžiamosios bylos medžiagoje) yra tik iš operatyvinio tyrimo medžiagos išslaptinti du tarnybiniai pranešimai ir protokolas: 2009-06-16 tarnybinis pranešimas Nr. 11VS-3-81 (kF) dėl Giedriaus Brazdeikio ir Igor Surnin slapto sekimo ir 2009-06-19 tarnybinis pranešimas Nr. 11VS-3-87 (KF) dėl Roberto Dainausko slapto sekimo ir 2009-09-03 protokolas dėl operatyvinių veiksmų atlikimo, kuriame yra fiksuotas Giedriaus Brazdeikio ir Saido Valantino telefoninių pokalbių turinys (b.t. 7, psl. 9-12, 17-18). Visų trijų dokumentų turinys parodo, kad jokių 2009-07-02 tarnybiniame pranešime, kuriuo buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, nurodytų nusikalstamų veikų požymių šiais operatyvinio tyrimo dokumentais nebuvo užfiksuota (be to, išslaptinti po 2 mėnesių po tarnybinio pranešimo surašymo). Todėl 2009-07-02 tarnybiniame pranešime laikinai einančio vyriausiojo tyrėjo pareigas Altauto Jokūbausko konstatavimas, jog operatyvinio tyrimo metu, atliekamo dėl Igor Surnin, ir kitų asmenų vykdomos neteisėtos veiklos, nustatyti nusikalstamų veikų požymiai, numatyti Lietuvos Respublikos BK 183 str. 2 d., 182 str. 2 d., 216 str. 1 d., 222 str. 1 d., 300 str. 1 d., 203 str. 2 d., buvo sąmoningai neteisingas, nes tokie požymiai nebuvo konstatuoti jokiame išslaptintame operatyvinės veiklos subjekto dokumente, o neišslaptintų duomenų Altautas Jokūbauskas naudoti baudžiamajame procese neturėjo teisės. 2009-07-02 tarnybinio pranešimo turinys patvirtina, kad Altautas Jokūbauskas ne pats konstatavo apie nusikalstamų veikų požymių egzistavimą, o rėmėsi operatyvinės veiklos subjekto konstatuota aplinkybe apie operatyvinio tyrimo metu (galimai prielaidų operatyvinio tyrimo veiksmams atlikti nebuvo, nes šie veiksmai atliekami tik tais atvejais, kai kitais būdais neįmanoma ar sudėtinga apginti asmens, visuomenės ir valstybės interesus) nustatytus nusikalstamų veikų požymius, kurie nustatyti nebuvo, nes nelogiška būtų tvirtinti, jog buvo išslaptinti operatyvinio tyrimo metu atlikti veiksmai, kuriais nebuvo nustatyti nusikaltimų požymiai ir buvo neišslaptinti tie, kuriais tokie požymiai buvo nustatyti. Bet kokiu atveju, ar buvo nustatyti duomenys apie nusikalstamų veikų požymius ar ne, baudžiamajame procese jie galėjo įgauti teisinę reikšmę tik išslaptinti Operatyvinės veiklos įstatymo 17 str. 1 d. nustatyta tvarka, o tokie duomenys išslaptinti nebuvo. Todėl Altautas Jokūbauskas į 2009-07-02 tarnybinį pranešimą įrašė tikrovės neatitinkančius duomenis arba tokius duomenis įrašė viršydamas

jam suteiktus įgaliojimus (jei įrašė neišslaptintus duomenis). Tokiu būdu, 2009-07-02 tarnybinio pranešimo, kuriuo buvo pradėta baudžiamoji byla, surašymas, gali būti paaiškinamas prokuroro išankstiniu nurodymu, kokiu nors būdu Igor Surnin iškelti baudžiamąją bylą.

Be to, kyla pagrįstos teisinės abejonės, kad Altautas Jokūbauskas neturėjo teisės surašyti 2009-07-02 tarnybinio pranešimo, kuriuo buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas. Pagal BPK 18 str. ikiteisminio tyrimo pareigūnas yra ikiteisminio tyrimo įstaigoje dirbantis asmuo, kuris šios įstaigos ar jos padalinio vadovo pavedimu atlieka šio Kodekso numatytus ikiteisminio tyrimo veiksmus: siekia nustatyti nusikalstamą veiką padariusį asmenį ir tokios veikos aplinkybes. Šis straipsnis suponuoja, kad ikiteisminį tyrimą atlieka ikiteisminio tyrimo įstaigos *padalinio* pareigūnas, įgaliotas atlikti BPK numatytus ikiteisminio tyrimo veiksmus. LR operatyvinės veiklos įstatymo 3 str. 3 d. yra nustatyta, kad operatyvinės veiklos subjektai – specialius valstybės įgaliojimus turintys krašto apsaugos, vidaus reikalų, muitinės sistemų, Valstybės saugumo departamento, Specialiųjų tyrimų tarnybos padaliniai, kuriems pavedama operatyvinė veikla ir kurių pareigūnai įgaliojami ją vykdyti, o taip pat, kad šių padalinių sąrašą sudaro ir jų operatyvinės veiklos mastą nustato Vyriausybė. Šiame straipsnyje tarp operatyvinės veiklos subjektų pagrindinių institucijų yra nurodyta ir FNTT prie VRM. Šis straipsnis tiesiogiai nurodo, kad operatyvinės veiklos subjektu yra minėtame straipsnyje išvardintų institucijų *padaliniai*. Šios dviejų įstatymų nuostatos suponuoja, kad ikiteisminį tyrimą ir operatyvinę veiklą vykdo skirtingi institucijų padaliniai, nes jiems įstatymai numato skirtingas funkcijas ir įgaliojimus. Nei 2009-06-16 tarnybiniame pranešime Nr. 11VS-3-81 (kF) dėl Giedriaus Brazdeikio ir Igor Surnin slapto sekimo, nei 2009-06-19 tarnybiniame pranešime Nr. 11VS-3-87 (KF) dėl Roberto Dainausko slapto sekimo, nei 2009-09-03 protokole dėl operatyvinių veiksmų atlikimo nėra nurodytas šiuos dokumentus surašiusio ir pasirašiusio pareigūno padalinys, kurį atstovaudamas jis veikė (padalinys nėra nurodytas ir vėlesniuose užpildytuose protokolų blankuose). Tačiau iš minėtų trijų dokumentų turinio galima nustatyti, kad juos pasirašęs laikinai einantis vyriausiojo tyrėjo pareigas Altautas Jokūbauskas atliko operatyvinius veiksmus – vykdė Igor Surnin, Giedriaus Brazdeikio ir Roberto Dainausko slaptą sekimą ir kontroliavo telefoninius pokalbius bei įformino šiuos operatyvinius veiksmus, todėl jis turėjo būti operatyvinės veiklos subjekto, turinčio specialius valstybės įgaliojimus, pareigūnas, įgaliotas vykdyti operatyvinę veiklą. Operatyvinės veiklos įstatymo 17 str. 1 d. yra nustatyta, kad įslaptinta operatyvinė informacija įstatymų nustatyta tvarka gali būti išslaptinama ir panaudojama baudžiamajame procese, o taip pat, kad jeigu tokia informacija panaudojama baudžiamajame procese, turi būti surašomas protokolas dėl operatyvinių veiksmų atlikimo. Todėl Altautas Jokūbauskas, turėdamas būti padalinio vykdančio operatyvinį veiklą (tyrimą) pareigūnu, pagal Operatyvinės veiklos įstatymo 17 str. 1 d., turėjo teisę surašyti protokolus dėl operatyvinių veiksmų atlikimo, kurie galėjo būti panaudoti baudžiamojoje byloje. Altautas Jokūbauskas, turėdamas būti padalinio vykdančio operatyvinį tyrimą pareigūnu, surašydamas 2009-07-02 tarnybinį pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo viršijo jam suteiktus įgalinimus, nes pagal BPK 18 str. ir 166 str., tokį tarnybinį pranešimą turi teisę surašyti ikiteisminio tyrimo įstaigos padalinyje dirbantis ikiteisminio tyrimo pareigūnas. Jei Altautas Jokūbauskas dirbo FNTT ikiteisminio tyrimo padalinyje, tai jis neturėjo teisės vykdyti operatyvinių veiksmų ir juos įforminti bei jų pagrindu surašyti 2009-07-02 tarnybinį pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo. Todėl kaltinamasis aukščiau nurodytais motyvais gali daryti teisiškai pagrįstą prielaidą, kad FNTT pareigūnas Altautas Jokūbauskas atlikęs operatyvinius veiksmus buvo operatyvinio padalinio pareigūnas ir neturėjo įgalinimų surašyti 2009-07-02 tarnybinio pranešimo dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo, o jį surašęs viršijo jam suteiktus įgaliojimus. Tuo atveju, jei Altautas Jokūbauskas surašė 2009-07-02 tarnybinį pranešimą neturėdamas teisės jį surašyti ir įrašydamas nenustatytus ar neišslaptintus duomenis, jo paties veiksmuose būtų BK 228 ir 300 str. numatytos veikos požymių, o taip pat tokia aplinkybė parodytų Almanto Jokūbausko, 2009-07-02 tarnybinį pranešimą patvirtinusio FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus viršininko A.Danieliaus ir vyriausiojo prokuroro L.Kiaurakio sąsają siekiant ne BPK nustatyta tvarka, o pagal užsakymą iškelti Igor Surnin baudžiamąją bylą. Galutiniam minėtos aplinkybės, apie A.Jokūbausko įgalinimų ribų peržengimą jam atliekant operatyvinius veiksmus ir surašant 2009-07-02 tarnybinį

pranešimą, patvirtinimui ar paneigimui reikalingi FNTT padalinių nuostatai, ir pareigybių aprašymai, kurie viešai neskelbiami ir kurių Igor Surnin susipažinimui gauti negali.

Aukščiau nurodytų aplinkybių Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis negalėjo nežinoti, nes jis surašė 2009-07-02 pavedimą Nr. 3-3849 atlikti ikiteisminį tyrimą (b.t. I, psl. 3). Aplinkybę, kad ikiteisminio tyrimo pradėjimo detalės prokurorui Linui Kiaurakiui turėjo būti žinomos, patvirtina ikiteisminio tyrimo dokumentų įforminimas laike: FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus laikinai einantis vyriausiojo tyrėjo pareigas Altautas Jokūbauskas 2009-07-02 tarnybinį pranešimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo surašė 2009 07 02, tą pačią dieną jį pristatė viršininkui Arūnui Danieliui, kuris tą pačią dieną įvertino pateiktus duomenis ir nusprendęs, kad yra pagrindas ikiteisminiam tyrimui pradėti, rezoliucija dėl to priėmė sprendimą. Po to, tą pačią dieną, pranešimas iš viršininko buvo grąžintas jį pateikusiam asmeniui. Vėliau, tą pačią dieną, A.Jokūbauskas parengė Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiajam prokurorui Linui Kiaurakiui 2009-07-02 pranešimą Nr. 25-3/8-1735 apie pradėtą ikiteisminį tyrimą. Tą pačią dieną šis pranešimas turėjo būti pristatytas į Klaipėdos apygardos prokuratūrą, joje registruotas, perduotas antrojo skyriaus vyriausiajam prokurorui Linui Kiaurakiui, kuris įvertinęs gautą informaciją tą pačią dieną surašė 2009-07-02 pavedimą Nr. 3-3849 atlikti ikiteisminį tyrimą. Akivaizdu, kad tokie žinybų viduje ir tarpžinybiniai veiksmai galėjo būti atlikti tik iš anksto visiems minėtuose dokumentuose pasirašiusiems pareigūnams suderinus reikiamus atlikti bylos iškėlimo veiksmus, juo labiau, kad jokio skubumo juos atlikti nebuvo. Šią aplinkybę patvirtina tai, kad ant FNTT 2009-07-02 pranešimo Nr. 25-3/8-1735 nėra jį priėmusios Klaipėdos apygardos prokuratūros dokumentų registracijos štampo (apeita dokumentų registravimo ir jų paskirstymo tvarka), nors akivaizdu, kad šis pranešimas prokuratūrai buvo pristatytas tiesiogiai, o ne paštu, kai tuo tarpu ant atsakomojo Klaipėdos prokuratūros 2009-07-02 pavedimo Nr. 3-3849 yra FNTT registruojamų dokumentų štampas su įrašu. Tai dalinai patvirtina apie FNTT ir Klaipėdos apygardos prokuratūros minėtų pareigūnų sąsajas siekiant ne BPK numatyta tvarka Igor Surnin iškelti baudžiamąją bylą. Minėtą aplinkybę dėl laiko atžvilgiu iš anksto nesuderinus negalimumo atlikti veiksmus patvirtina tai, kad Klaipėdos apygardos prokuroras 2009 07 02 gavęs FNTT 2009-07-02 pranešimą Nr. 25-3/8-1735 dėl pradėto ikiteisminio tyrimo surašė ne tik 2009-07-02 pavedimą Nr. 3-3849 atlikti ikiteisminį tyrimą, bet surašė šiuos dokumentus:

1) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3839 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Igor Surnin gyvenamosiose ir pagalbinėse patalpose, adresu SB „Guboja“, Lingių k., Klaipėdos rajonas (b.t. I, psl. 33);
2) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3843 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Giedriaus Brazdeikio gyvenamosiose ir pagalbinėse patalpose (b.t. I, psl. 38);
3) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3842 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Giedriaus Brazdeikio naudojamame automobilyje (b.t. I, psl. 48);
4) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3837 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Edmundo Kasevičiaus gyvenamosiose ir pagalbinėse patalpose (b.t. I, psl. 60);
5) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3847 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Oksanos Navickaja gyvenamosiose ir pagalbinėse patalpose (b.t. I, psl. 65);
6) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3845 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Oksanos Navickaja naudojamame automobilyje (b.t. I, psl. 76);
7) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3834 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Oksanos Navickaja gyvenamosiose ir pagalbinėse patalpose (kitos patalpos) b.t. I, psl. 81);
8) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3844 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Oleg Barkovskij gyvenamosiose ir pagalbinėse patalpose (b.t. I, psl. 86);
9) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3846 priimti nutartį dėl kratos atlikimo Laimono Rimkaus gyvenamosiose ir pagalbinėse patalpose (b.t. I, psl. 91);
10) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3838 priimti nutartį dėl kratos atlikimo UAB „Perspektyvūs sprendimai“ administracinėse ir pagalbinėse patalpose (b.t. I, psl. 105);
11) 2009-07-02 prašymą Nr. 3-3848 priimti nutartį dėl kratos atlikimo UAB „Vingida“ administracinėse ir pagalbinėse patalpose (b.t. I, 114);

12) 2009-07-02 prašymas Nr. 3-3833 priimti nutartį atlikti slaptą sekimą (b.t. VII, psl. 22)

Aplinkybę, kad šie prašymai buvo surašyti 2009 07 02 patvirtina tai, kad pagal šiuos prašymus beveik visais atvejais 2009 07 03 buvo priimtos Klaipėdos miesto apylinkės teismo nutartys (b.t. 7, psl. 50 ir kt.). Tačiau Prokuroras šiuos prašymus galėjo turėti galimybę surašyti, tik iš anksto apie jų parengimą suderinęs su FNTT, nes ikiteisminio tyrimo byloje nėra FNTT raštų, kuriais FNTT būtų kreipusis į Klaipėdos apygardos prokuratūrą dėl sankcijų kratai ar slaptam sekimui atlikimo. Be to, prokuroras prašymų antrosiose pastraipose nurodė, kad pagrindus kratai ir slaptam sekimui atlikti yra operatyvinio tyrimo metu gautai duomenys, nors tokių duomenų, kaip nurodyta prokuroro prašymų antrosiose pastraipose baudžiamojoje byloje nebuvo išslaptinta. Prokuroro nurodytų pagrindų nėra ir FNTT 2009-07-02 pranešime Nr. 24-3/8-1735 apie pradėtą ikiteisminį tyrimą. Todėl Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis 2009 07 02 turėjo nieko nežinoti apie 2009-07-02 atitinkamų prašymų antrosiose pastraipose nurodytus Giedrių Brazdeikį, Edmundą Kasevičių, Oksaną Navickaja, Oleg Barkovskij, Laimoną Rimkų, UAB „Statarta“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“, UAB „Afrula“, UAB „Dengta“ ir UAB „Perspektyvūs sprendimai“ bei šiais asmenimis inkriminuojamų veikų atlikimo aplinkybių, kurios buvo įrašytos į prašymų antras pastraipas. Tokių duomenų Linas Kiaurakis turėjo nežinoti ir operatyvinės veiklos subjektui – FNTT atliekant operatyvinį tyrimą, nes pagal tuo metu galiojusio Operatyvinės veiklos įstatymo nuostatas, taikant operatyvinės veiklos metodus juos sankcionuoja apygardų teismų pirmininkai ar šių teismų Baudžiamųjų bylų skyrių pirmininkai pagal generalinio prokuroro ar jo įgalioto generalinio prokuroro pavaduotojo arba apygardų prokuratūrų vyriausiųjų prokurorų ar jų įgaliotų vyriausiųjų prokurorų pavaduotojų motyvuotus teikimus, parengtus pagal operatyvinės veiklos subjektų vadovų ar jų įgaliotų vadovų pavaduotojų pateiktus duomenis (įstatymas draudė skyriaus vyriausiajam prokurorui teikti motyvuotą teikimą). Kadangi Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis surašė minėtus prašymus sankcijoms gauti dar minėtomis 2009 07 02 dienos įvykių eigos aplinkybėmis, todėl jis detaliai žinojo apie prašymuose nurodytas aplinkybes daug anksčiau nei gavo FNTT 2009-07-02 pranešimą Nr. 25-3/8-1735 apie pradėtą ikiteisminį tyrimą. Anksčiau nei 2009 07 02 prokuroras tik neteisėtai galėjo gauti operatyvinius duomenis ar iš prokuratūros vadovybės ar iš FNTT. Atsižvelgiant į: 1) 2009 07 02 minėtus įvykius laike; 2) kad pirminė informacija apie pinigines operacijas ar sandorius, kurie laikomi įtartinais ar neįprastais, pagal teisės aktų nuostatas galėjo būti gauta FNTT, o ne prokuroro Lino Kiaurakio; 3) prokuroro vaidmenį ikiteisminio tyrimo metu; ir 4) tai, kad prokuroro prašymuose yra nurodyta operatyvinio tyrimo metu gauta informacija, kurios nėra nei ikiteisminį tyrimą pradėjusios FNTT 2009-07-02 tarnybiniame pranešime Nr. 06-1-02038-09 pradėti ikiteisminį tyrimą, nei Klaipėdos apygardos prokuratūrai pateiktame 2009-07-02 pranešime Nr. 25-3/8-1735 apie pradėtą ikiteisminį tyrimą, nei ikiteisminio tyrimo byloje (nėra tokių išslaptintų duomenų, kuriais prokuroras rėmėsi 2009 07 02) - galima pagrįstai tvirtinti, kad toks prokuroro Lino Kiaurakio duomenų į prašymus surašymas ir skubotumas yra galimai susijęs su jo paties neteisėtu organizavimu, pasinaudojant FNTT, iškelti Igor Surnin baudžiamąją bylą. Todėl yra požymių, kad Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis iškeliant Igor Surnin baudžiamąją bylą piktnaudžiavo tarnybine padėtimi.

Aukščiau nurodyti motyvai ir aplinkybės patvirtina, kad 2009-07-02 tarnybinis pranešimas dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo galėjo būti visos eilės ikiteisminį tyrimą atliekančių pareigūnų pastangomis surašytas neteisėtai (galimai net suklastotas) ir ikiteisminis tyrimas pradėtas neteisėtai.

3. Dėl neteisėtai gautų sankcijų kratoms atlikti.

Ikiteisminio tyrimo pradėjimo dieną Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis surašė aukščiau nurodytus prašymus priimti nutartis dėl kratos. Skirtingų asmenų atžvilgiu kratai atlikti prokuroras prašymuose nutarčių dėl kratų priėmimui pagrindų neindividualizavo ir visuose prašymuose pažodžiui panaudodamas tą patį pagrindą. Prokuroras Linas Kiaurakis visuose minėtuose prašymuose priimti nutartis dėl kratos nurodė, kad ***remiantis operatyvinio tyrimo metu gautais duomenimis nustatyta***, kad Igor Surnin,

būdamas UAB „Vingida", į.k. 140699833, reg. Vilniaus pi.8, Klaipėda, direktoriumi ir siekdamas pasisavinti UAB „Vingida" pinigus, 2008 m., į savo įmonės apskaitą įtraukė suklastotus, realiai veiklos nevykdančių įmonių UAB „Statarta", į.k. 300054061, UAB „Daregra", į.k. 242158820, UAB „Sultan international company", į.k. 111712594, UAB „Afrula, į.k. 125764494, UAB „Dengta", į.k. 300101034 , vardu išrašytus dokumentus, kuriuose nurodyti realiai neįvykę sandoriai, kurių pagrindu 2008 m. UAB „Vingida" į šių įmonių banko sąskaitas pervedė apie 601‘872 Lt sumą, o UAB „Statarta" direktorius O.Barkovskij, UAB „Daregra" direktorė O.Novickaja, UAB „Sultan international company" direktorius E.Kasevičius, UAB „Dengta" direktorius L.Rimkus, UAB „Afrula" direktorius R.Dainauskas, iš įmonių banko sąskaitų nuimdavo šiuos pinigus grynais ir juos per tarpininką G.Brazdeikį, kuris realiai vadovavo šioms įmonėms, naudojamoms neteisėtai veiklai nuslėpti, grąžindavo juos I.Surnin. Pagal turimus duomenis UAB „ Statarta", UAB „Daregra", UAB „Sultan international company", UAB „Afrula" buhalterinės apskaitos ir kiti dokumentai gali būti UAB „Perspektyvūs sprendimai", kuri teikia buhalterinės apskaitos paslaugas. UAB „Perspektyvūs sprendimai" veiklą vykdo adresu Dubysos gatvėje, Klaipėdos mieste.

Tačiau aukščiau nurodyto pagrindo prokuroras nurodyti negalėjo, nes ikiteisminio tyrimo byloje tokių operatyvinio tyrimo metu gautų duomenų nebuvo, o jokių ikiteisminio tyrimo veiksmų, kuriais galėjo būti gauti jo nurodyti duomenys, pats prokuroras neatliko.

Iš bylos medžiagos galima nustatyti, kad slapta operatyvinio tyrimo medžiaga vienintelį kartą buvo 2009 m. rugsėjo 3 d. įslaptintų dokumentų išslaptinimo aktu Nr. 04/02-2-1530 (b.t. VII, psl. 9, kuriuo buvo išslaptinti du tarnybiniai pranešimai - 2009-06-16 tarnybinis pranešimas Nr. 11VS-3-81(KF) ir 2009-06-19 tarnybinis pranešimas Nr. 11VS-3-87(KF) bei 14 kompaktinių plokštelių. Iš abiejų tarnybinių pranešimų galima nustatyti, kad juose nėra duomenų, nurodytų prokuroro prašymų antrosiose pastraipose. Kadangi ikiteisminio tyrimo byloje nebuvo operatyvinio tyrimo metu gautų duomenų nurodytų prokuroro prašymuose priimti nutartis dėl kratos, todėl prokuroras tokių duomenų neturėjo teisės įrašyti (įrašydamas žinojo, kad viršija savo įgaliojimus ir piktnaudžiauja tarnybine padėtimi).

Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis neturėjo pagrindo surašyti į prašymus minėtų duomenų ir kitų ikiteisminio tyrimo dokumentų pagrindu. Iš bylos medžiagos galima nustatyti, kad prokuroro prašymų surašymo metu ikiteisminio tyrimo byloje buvo du dokumentai: 1) FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus laikinai einančio vyriausiojo tyrėjo pareigas Altauto Jokūbausko 2009-07-02 tarnybinis pranešimas Nr. 06-1-02038-09, kuriuo buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas; ir 2) FNTT 2009-07-02 pranešimas Nr. 25-3/8-1735 apie pradėtą ikiteisminį tyrimą. Nei viename iš šių dokumentų prokuroro prašymuose nurodytų pagrindų sankcijai gauti nurodyta nebuvo. FNTT 2009-07-02 tarnybinio pranešimo Nr. 06-1-02038-09 dalyje, susijusia su nagrinėjama byla, nurodoma, jog operatyvinio tyrimo metu, atliekamo dėl Igor Surnin, a. k. 37306121323, reg. Vingio g. 3-10, Klaipėda, ir kitų asmenų vykdomos neteisėtos veiklos, nustatyti nusikalstamų veikų požymiai, numatyti Lietuvos Respublikos BK 183 str. 2 d., 182 str. 2 d., 216 str. 1 d., 222 str. 1 d., 300 str. 1 d., 203 str. 2 d., o būtent: Igor Surnin, būdamas UAB „Vingida", į. k. 140699833, reg. Vilniaus pl. 8, Klaipėda, direktoriumi ir siekdamas pasisavinti UAB „Vingida" pinigus, 2008 m., į savo įmonės apskaitą įtraukė suklastotus, realiai veiklos nevykdančių įmonių, vardu išrašytus dokumentus, kuriuose nurodyti realiai neįvykę sandoriai, kurių pagrindu 2008 m. UAB „Vingida" į šių įmonių banko sąskaitas bendroje sumoje pervedė 601872 Lt. Sumą, o šių įmonių direktoriai ar atsakingi asmenys iš įmonių banko sąskaitų nuimdavo šiuos pinigus grynais ir juos per tarpininką, kuris realiai vadovavo šioms realiai veiklos nevykdančioms įmonėms, naudojamoms neteisėtai veiklai nuslėpti, grąžindavo juos I. Surnin. Tokiu būdu, I. Surnin pasisavino UAB „Vingida" lėšas, išvengė didelės vertės pelno ir kitų mokesčių sumokėjimo į valstybės biudžetą. Pranešimo apie pradėtą ikiteisminį tyrimą dalyje, susijusioje su nagrinėjama byla, yra perkopijuotas minėto tarnybinio pranešimo tekstas.

Sulyginus prokuroro prašymų priimti nutartis dėl kratos su FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus 2009-07-02 tarnybinio pranešimo Nr. 06-1-02038-09, kuriuo buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas ir FNTT 2009-07-02 pranešimo Nr. 25-3/8-1735 apie pradėtą ikiteisminį tyrimą tekstus, akivaizdu, kad antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro Lino Kiaurakio prašymuose sankcijų kratų atlikimui gauti surašyti pagrindai, minėtuose FNTT dokumentuose neegzistavo. Prokuroras neturėdamas ikiteisminio tyrimo duomenų apie tai, kad Igor Surnin į savo įmonės apskaitą įtraukė suklastotus, realiai veiklos nevykdančių įmonių UAB „Statarta", UAB „Daregra", UAB „Sultan international company", UAB „Afrula ir UAB „Dengta" vardu išrašytus dokumentus, kuriuose nurodyti realiai neįvykę sandoriai, kurių pagrindu 2008 m. UAB „Vingida" į šių įmonių banko sąskaitas pervedė apie 601‘872 Lt sumą, o UAB „Statarta" direktorius O.Barkovskij, UAB „Daregra" direktorė O.Novickaja, UAB „Sultan international company" direktorius E.Kasevičius, UAB „Dengta" direktorius L.Rimkus, UAB „Afrula" direktorius R.Dainauskas, iš įmonių banko sąskaitų nuimdavo šiuos pinigus grynais ir juos per tarpininką G.Brazdeikį, kuris realiai vadovavo šioms įmonėms, naudojamoms neteisėtai veiklai nuslėpti, grąžindavo juos I.Surnin. Todėl nesant tokių duomenų minėtuose dokumentuose ir prokurorui pačiam neatlikus ikiteisminio tyrimo veiksmų (per vieną dieną - 2009 07 02 fiziškai tokių duomenų nebuvo galimybės surinkti), šie duomenys buvo gauti BPK nenumatytu būdu, pažeidžiant Operatyvinės veiklos įstatymo, Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo bei kitų teisės aktų nuostatas, todėl gauti neteisėtai. Kaip buvo minėta aukščiau, pačiame FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus 2009-07-02 tarnybiniame pranešime Nr. 06-1-02038-09 buvo surašyti duomenys, neatitinkantys išslaptintos operatyvinės medžiagos dalies (be to, jo surašymo metu jokie duomenys nebuvo išslaptinti), o pats tarnybinis parnešimas surašytas arba asmens neturinčio įgaliojimų, arba jame surašyti duomenys gauti neteisėtu būdu (Altautas Jokūbauskas arba neturėjo teisės atlikti operatyvinių veiksmų, arba neturėjo teisės surašyti tarnybinio pranešimo, kuriuo buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas ir į jį įtraukti neišslaptintus duomenis). Akcentuojame, kad prokuroras remtis jokiais operatyvinės veiklos metu įformintais dokumentais remtis negalėjo, nes jie nebuvo išslaptinti, todėl iš turimos ikiteisminio tyrimo medžiagos prokuroras neturėjo pagrindo prašymuose taip pat konstatuoti, kad remiantis tyrimo metu suriktais duomenimis matyti, kad nusikaltimas buvo gerai suplanuotas ir organizuotas, nes tyrimas tik tą dieną buvo pradėtas.

Prokurorui surašant minėtus prašymus, byloje dar galėjo būti (dienos eigos įvykių laike iš dokumentų negalima nustatyti) FNTT laikinai einančio vyriausiojo tyrėjo pareigas Altauto Jokūbausko (padalinys nenurodytas) 2009-07-02 tarnybinis pranešimas Nr. 4-3/8-695 dėl procesinių prievartos priemonių ikiteisminio tyrimo byloje Nr. 06-1-02038-09, kuriuo argumentuojamas telekomunikaciniais tinklais perduodamos informacijos turinio kontrolės, slapto sekimo ir kratų atlikimo būtinumas. Visų pirma, šis tarnybinis pranešimas yra skirtas FNTT viršininkui, o ne prokurorui, todėl šis dokumentas prokurorui negalėjo būti perduotas, o kito atskiro dokumento, patvirtinančio kad šiais klausimais buvo kreiptasi į prokurorą nėra. Kita vertus, jame nenurodoma, kad panaudojami duomenys gauti operatyvinio tyrimo metu, todėl prokuroras juo nesinaudojo. Be to, FNTT laikinai einantis vyriausiojo tyrėjo pareigas Altautas Jokūbauskas 2009-07-02 tarnybinį pranešime Nr. 4-3/8-695 duomenis surašė galimai neteisėtai, nes Altautas Jokūbauskas po pradėto ikiteisminio tyrimo 2009 07 02 tokių duomenų fiziškai surinkti negalėjo, o tokie operatyviniai duomenys neegzistavo (arba nėra iki šiol išslaptinti). Kaip jau buvo minėta aukščiau, Altautas Jokūbauskas galėjo neturėti teisės surašyti ikiteisminio tyrimo dokumentų. Šias nurodytas aplinkybes gali patvirtintų duomenys apie prisijungimą prie duomenų bazių, iš kurių gali būti gauti 2009-07-02 tarnybiniame pranešime Nr. 4-3/8-695 nurodyti duomenys.

Nesant ikiteisminio tyrimo byloje operatyvinio tyrimo metu gautų duomenų prokuroras prašymuose priimti nutartis dėl kratos įrašydamas byloje neegzistuojančius operatyvinio tyrimo metu gautus duomenis, suteikė tokiems prašymams BPK reikalaujamą turinį, sukėlusį teisines pasekmes, nors tam pagrindo neturėjo. Prokuroras surašydamas prašymus viršijo įgaliojimus, piktnaudžiavo tarnybine padėtimi, o jo surašyti prašymai viršiant įgaliojimus yra neteisėti. Prokuroras tik sąmoningai galėjo neteisėtai suteikti prašymams sankcijai gauti reikiamą turinį.

Neteisėti prašymai turėtų nesukelti neigiamų pasekmių, todėl turėtų būti sprendžiamas klausimas dėl jų pagrindu gautų nutarčių ir atliktų kratų neteisėtumo.

4. Dėl ikiteisminio tyrimo metu įrašymo į procesinius dokumentus tikrovės neatitinkančių duomenų, įteisinančių neteisėtai atliktus veiksmus, kurių pagrindu iš UAB „Vingida“ priklausančio automobilio buvo paimti gryni pinigai bei Igor Surnin buvo apkaltintas dėl suklastoto vairuotojo pažymėjimo laikymo ir panaudojimo.

2009 09 02 sulaikius Igor Surnin buvo atlikta krata neturint sankcijos jo vairuotame, UAB „Vingida“ priklausančiame, automobilyje NISSAN ALTIMA, valst. Nr. EJB 368. Po nesankcionuotos kratos atlikimo Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis neteisėtai ją įteisino, nes nebuvo būtinų jos įteisinimui pagrindų.

UAB „Vingida“ nuosavybės teise priklausančiame automobilyje NISSAN ALTIMA, valst. Nr. EJB 368, krata buvo atlikta FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus laikinai einančio vyriausiojo tyrėjo pareigas Altauto Jokūbausko 2009-09-02 nutarimu ir įforminta 2009-09-02 kratos protokole (b.t. I, psl. 29-31). Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis 2009-09-03 prašymu Nr. 3-4897 dėl kratos teisėtumo patvirtinimo (b.t. I, psl. 28) kreipėsi į Klaipėdos m. apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėją patvirtinti atliktos kratos automobilyje „Nissan Altima“, priklausančiame UAB „Vingida“, kurį vairavo Igor Surnin, teisėtumą. Remdamasis šiuo prašymu, Klaipėdos m. apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjas kratos teisėtumą patvirtino (b.t. I, psl. 29).

BPK 145 str. 3 d. yra nustatyta, kad krata daroma motyvuota ikiteisminio tyrimo teisėjo nutartimi, o taip pat, kad neatidėliotinais atvejais krata gali būti daroma ir ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu, tačiau šiuo atveju per tris dienas nuo kratos atlikimo turi būti gaunamas ikiteisminio tyrimo teisėjo patvirtinimas dėl kratos darymo teisėtu.

Ši įstatymo nuostata suponuoja būtinumą neatidėliotinoms aplinkybėms egzistuoti kratai atlikti nesant priimtos motyvuotos ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarties.

Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis 2009-09-03 prašyme Nr. 3-4897 neatidėliotino atvejo buvimą argumentavo taip: „Tyrimo metu gauta duomenų, kad automobilyje „Nissan Altima", valst. Nr.EJB 368, priklausančiam UAB „Vingida", vairuojamame Igor Surin gali būti laikomi dokumentai bei kiti daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, taip pat pinigai, gauti iš nusikalstamos veiklos, todėl esant neatidėliotinam atvejui 2009 m. rugsėjo 2 d. 17.52 val. buvo atlikta nesankcionuota krata.“. Tokios prokuroro aplinkybės neegzistavo ir tai prokurorui buvo žinoma. Patvirtina:

4.1. Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, kad automobilyje „Nissan Altima", valst. Nr. EJB 368, priklausančiam UAB „Vingida", vairuojamame Igor Surin gali būti laikomi dokumentai bei kiti daiktai, turintys reikšmės nusikalstamai veikai tirti ir nagrinėti, taip pat pinigai, gauti iš nusikalstamos veiklos.

Ši aplinkybė nustatoma iš bylos medžiagos, kurioje nėra jokių įrodymų, galinčių patvirtinti, kad tyrimo metu buvo gauti prokuroro nurodyti duomenys. Tokie duomenys prokuroro buvo įrašyti remiantis po kratos atlikimo surašytu 2009-09-02 kratos protokolu.

4.2. Kratai automobilyje atlikti nebuvo neatidėliotino atvejo.

Šią aplinkybę patvirtina tai, kad:

- Kratų atlikimui buvo ruoštasi iš anksto.

Aukščiau nurodyti, bylos medžiagoje esantys vyriausiojo prokuroro Lino Kiaurakio prašymai priimti nutartis dėl kratos surašyti ikiteisminio tyrimo pradėjimo dieną ir kratų atlikimo data po dviejų mėnesių patvirtina, kad kratoms buvo ruošiamasi iš anksto. Šią aplinkybę patvirtina surašyti kratos protokolai (b.t. I, psl. 30, 36, 41, 51, 57, 63, 68, 79, 84, 89), iš kurių galima nustatyti, kad skirtingose 9 vietose, maždaug tuo pačiu metu buvo atliktos kratos, kurių nebuvo galima atlikti iš anksto joms nepasiruošus. Kad kratoms buvo ruoštasi iš anksto, patvirtina tai, kad dėl didelio kratų skirtingose vietose skaičiaus buvo pasitelkti bent du pareigūnai iš FNTT Telšių apskrities skyriaus (daug kur protokoluose padaliniai nenurodyti) b.t. I, psl. 63, 89). Todėl prokurorui Linui Kiaurakiui nebuvo jokių kliūčių dėl kratos atlikimo Igor Surnin naudojamame automobilyje kreiptis į Klaipėdos miesto

apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėją iš anksto motyvuotai ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarčiai gauti. Prokuroras byloje teikdamas prašymus atlikti kratas kitų asmenų automobiliuose, galėto dar iki kratos atlikimo teikti prašymą ikiteisminio tyrimo teisėjui kratai atlikti Igor Surnin naudojamame automobilyje „Nissan Altima", valst. Nr.EJB 368. Netrukdoma galimybė nutarčiai gauti patvirtina prokuroro konstatavimo esant neatidėliotinam atvejui nepagrįstumą. Kadangi neatidėliotino atvejo kratai atlikti automobilyje nebuvo, todėl prokuroras 2009-09-03 prašyme Nr. 3-4897 dėl kratos teisėtumo patvirtinimo tik konstatavo, kad yra neatidėliotinas atvejis, tačiau nesugebėjo nenurodyti nei vieno neatidėliotiną atvejį pagrindžiančio argumento. Kadangi BPK 145 str. 3 d. nustato sąlygą, kad ikiteisminio tyrimo pareigūno ar prokuroro nutarimu krata gali būti daroma tik esant neatidėliotinam atvejui, todėl prašyme dėl kratos patvirtinimo, toks neatidėliotino atvejo egzistavimas kratos atlikimui turi būti argumentuojamas ir tai skyriaus vyriausiajam prokurorui turi būti gerai žinoma. Net nebandymas pateikti argumentų parodo prokuroro šališkumą, neteisėtai panaudotomis priemonėmis siekiant apkaltinti Igor Surnin. Taip pat yra pagrindas tvirtinti, kad prokuroras žinodamas, kad neatidėliotino atvejo atlikti kratai nebuvo, tačiau 2009-09-03 prašymo Nr. 3-4897 turinį surašydamas taip, lyg neatidėliotinas atvejis buvo, neteisėtai suteikė prašymui turinį, kuris realiai neegzistavo. Neatidėliotino atvejo neegzistavimą patvirtina ir žemiau nurodyti punktai.

- Apie automobilio naudotoją ir jo priklausomybę buvo žinoma iš anksto.

Bylos medžiaga patvirtina, kad 2009-09-02 nutarimą daryti kratą surašiusiam FNTT Klaipėdos apygardos skyriaus laikinai einančiam vyriausiojo tyrėjo pareigas Altautui Jokūbauskui dar iki ikiteisminio tyrimo pradėjimo buvo žinoma aplinkybė, kad kaltinamasis Igor Surnin naudojasi UAB „Vingida“ priklausančiu automobiliu, nes jis pats asmeniškai vykdė slaptą sekimą Igor Surnin vairuojant automobilį „Nissan Altima", valst. Nr.EJB 368. Ši aplinkybė yra konstatuota paties Altauto Jokūbausko 2009-06-16 tarnybiniame pranešime Nr. 11VS-3-81 (KF). Altautas Jokūbauskas vykdęs slaptą sekimą ir žinodamas, kad Igor Surnin naudojasi automobiliu „Nissan Altima", valst. Nr.EJB 368, galėjo iš anksto gauti ikiteisminio turimo teisėjo motyvuotą nutartį kratai automobilyje atlikti ir tam nebuvo jokių objektyvių trukdžių. Todėl netrukdoma galimybė kratai atlikti suponuoja jos pagrindo - 2009-09-02 nutarimo daryti kratą ir kratos atlikimo neteisėtumą. Altautas Jokūbauskas siekdamas legitimuoti 2009-09-02 nutarimą daryti kratą, sekančią dieną po kratos atlikimo FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus viršininkui surašė 2009-09-03 tarnybinį pranešimą Nr. 4-3/8-931, kuriame nurodė: „Pranešu Jūsų žiniai, kad 2009-09-02, ikiteisminio tyrimo byloje Nr. 06-1-02038-09, sulaikant Igor Surnin, a. k. 37306121323, paaiškėjo, kad jis naudojasi automobiliu NISSAN ALTIMA, v/n EJB 368, kuris priklauso UAB „Vingida", į. k. 140699833, todėl siekiant surasti daiktus ir dokumentus, turinčius reikšmę nusikalstamai veikai tirti aš surašiau nutarimą dėl kratos atlikimo automobilyje NISSAN ALTIMA, v/n EJB 368. Kratos metu automobilyje NISSAN ALTIMA, v/n EJB 368 buvo rasta apie 191050 eurų, 189680 JAV dolerių ir apie 11300 litų taip pat galimai suklastotas Rusijos federacijos vairuotojo pažymėjimas, išduotas Igor Surnin vardu.“. Šiame pranešime Altautas Jokūbauskas pagrindė neatidėliotino atvejo egzistavimą tuo, kad tik ikiteisminio tyrimo byloje sulaikant Igor Surnin, paaiškėjo, kad jis naudojasi automobiliu NISSAN ALTIMA, v/n EJB 368, kuris priklauso UAB „Vingida", todėl siekiant surasti daiktus ir dokumentus, turinčius reikšmę nusikalstamai veikai tirti jis surašė nutarimą dėl kratos automobilyje atlikimo. Akivaizdu, kad Altautas Jokūbauskas įrašė tokius jam žinomai melagingus, tikrovės neatitinkančius duomenis, nes jam buvo gerai žinoma, kad Igor Surnin naudojosi UAB „Vingida“ priklausančiu automobiliu, kadangi jis pats asmeniškai sekė Igor Surnin naudojant minėtą automobilį. Aplinkybę, kad Altautas Jokūbauskas iki sulaikymo žinojo, kad Igor Surnin naudojosi UAB „Vingida“ priklausančiu automobiliu, patvirtina byloje esantys 2009 09 03 liudytojų apklausos protokolai. 2009-09-03 liudytojo apklausos protokole (b.t. VII, psl. 65) Klaipėdos VPK Patrulinės rinktinės 1 kuopos mobilios grupės specialistas Audrius Kazlauskas parodė, kad 2009 09 02 gavo nurodymą iš VPK budinčios dalies kartu su kitais ekipažo pareigūnais nuvykti į FNTT Klaipėdos apskrities skyrių padėti šio skyriaus pareigūnams atlikti tarnybines funkcijas. Toliau specialistas Audrius Kazlauskas parodė, kad nuvykus į FNTT Klaipėdos apskrities skyrių su juo susitiko šio skyriaus pareigūnas (vardo, pavardės ir pareigų neatsimena), kuris jam pateikė duomenis, kad jis kartu su kitais

atvykusiais ekipažo pareigūnais turi sustabdyti automobilį NISSAN ALTIMA, kurį vairuoja pil. Igor Surnin ir patikrinti jo dokumentus (asmens ir automobilio). Taip pat Audrius Kazlauskas parodė, kad FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus pareigūnas jam nurodė, kad tuo metu Igor Surnin su šiuo automobiliu vieno iš namų Tilžės gatvėje. Remiantis šiais nurodymais, Audrius Kazlauskas kartu su kitais patruliais, užėmė poziciją miesto gatvėje, kuria turėjo pravažiuoti Igor Surnin ir netrukus jį pravažiuojantį sustabdė ir sulaikė. 2009-09-03 liudytojo apklausos protokolas akivaizdžiai patvirtina tai, kad FNTT Klaipėdos apskrities skyrius ir Alatautas Jokūbauskas iki Igor Surnin sulaikymo žinojo, kad Igor Surnin naudojosi automobiliu NISSAN ALTIMA, v/n EJB 368. Be to, iš 2009-09-03 liudytojo apklausos protokolo galima nustatyti, kad FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus pareigūnai 2009 09 02 iki Igor Surnin sulaikymo jį slaptai sekė, nes žinojo jo buvimo vietą ir pagal ją orientavo VPK Patrulių rinktinės pareigūnus. Pažymėtina, kad ikiteisminio tyrimo metu, t.y. 2009 09 02 slaptai sekama buvo neteisėtai, nes slaptas sekimas ikiteisminio tyrimo byloje nebuvo įformintas slapto sekimo protokolu. Tokių slapto sekimo atvejų Igor Surnin vairuojant jo naudojamą minėtą automobilį galėjo būti ir daugiau – Klaipėdos apygardos prokuratūros 2009-09-04 pareiškimo Nr. 8.5-47 dėl kardomosios priemonės suėmimo skyrimo (t. 8, psl. 130-133) 2 puslapio 4 pastraipoje minimas 2009-07-24 slapto sekimo protokolas, kuriuo įformintas Igor Surnin slaptas sekimas. Todėl aukščiau nurodytos aplinkybės vienareikšmiškai patvirtina, kad ikiteisminio tyrimo byloje buvo žinoma, jog Igor Surnin naudojasi automobiliu NISSAN ALTIMA, v/n EJB 368, priklausančiu kaltinamajam UAB „Vingida". Be to, kaip buvo minėta aukščiau, Altautas Jokūbauskas galėjo neturėti teisės surašyti ikiteisminio tyrimo dokumentus.

- Kratą buvo visos galimybės atlikti prieš tai gavus sankciją.

Bylos aplinkybės patvirtina, kad Igor Surnin buvo sulaikytas vairuodamas kaltinamajam UAB „Vingida“ priklausantį automobilį NISSAN ALTIMA, v/n EJB 368. Kadangi Igor Surnin pirmiausiai buvo laikinai sulaikytas, o vėliau jam buvo taikyta kardomoji priemonė suėmimas, todėl net per laikino sulaikymo 48 val. terminą, sulaikyto asmens naudojamam automobiliui esant FNTT žinioje, FNTT ir prokurorui buvo galimybė gauti sankciją kratai automobilyje atlikti. Šią aplinkybę akivaizdžiai patvirtina, tai, kad pagal dešimtį prokuroro prašymų ikiteisminio tyrimo teisėjo nutarys buvo priimtos jau sekančią dieną (b.t. I, psl. 62, 67 ir kt.), todėl nėra pagrindo tvirtinti, kad vienai nutarčiai gauti būtų reikalinga daugiau laiko nei dešimčiai. Sulaikyto asmens automobiliui esant FNTT žinioje joks poveikis jame esantiems daiktams ar dokumentams negalėjo būti padarytas. Minėtas aplinkybes pareigūnai atlikę automobilio kratą suprato ar turėjo suprasti. Todėl vien ta aplinkybė, kad sulaikius Igor Surnin vairuojant automobilį ir FNTT nusprendus padaryti automobilyje kratą, kratai atlikti FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus pareigūnai, nepakenkiant ieškomiems daiktams, dokumentams ar pinigams, galėjo gauti ikiteisminio tyrimo teisėjo motyvuotą nutartį kratai atlikti, patvirtina FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus 2009-09-02 nutarimo daryti kratą paneigia ir prokuroro minėto prašymo, kuriais grindžiamas neatidėliotino atvejo kratai atlikti egzistavimas, neteisėtumą.

Aukščiau nurodytos aplinkybės sudaro pagrindą tvirtinti, kad FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus laikinai einančio vyriausiojo tyrėjo pareigas Altauto Jokūbausko veiksmuose surašant 2009-09-02 nutarimą daryti kratą ir 2009-09-03 tarnybinį pranešimą Nr. 4-3/8-931 ir Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro Lino Kiaurakio veiksmuose surašant 2009-09-03 prašymą Nr. 3-4897 dėl kratos teisėtumo patvirtinimo, yra piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi ir(ar) dokumentų klastojimo požymių (BK 228 str. 1 d., 300 str.). Galimai neteisėtais veiksmais buvo sukeltos teisinės pasekmės – neteisėtai paimti dokumentai, daiktai ir didelė suma grynųjų pinigų, kuriais grindžiami kaltinimai kaltinamiesiems.

5. Dėl neišsamiai atlikto ikiteisminio tyrimo, užkirtimo kelio teisme įgyvendinti rungimosi principą.

Klaipėdos apygardos prokuratūros Antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro Lino Kiaurakio neišsamiai atlikto tyrimo pagrindu antrojo 2011-08-23 kaltinamojo akto surašymą ir užkirtimą kelio teisme įgyvendinti rungimosi principą patvirtina toliau nurodyti motyvai ir aplinkybės:

5.1. Prokuroras nustatinėjo nerealius terminus susipažinimui su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir pateikimui prašymų ikiteisminiam tyrimui papildyti.

LR BK 218 str. 1 d. yra nustatyta, kad prokuroras, įsitikinęs, jog ikiteisminio tyrimo metu surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo, paskelbia įtariamajam, o jo gynėjui, nukentėjusiajam, civiliniam ieškovui, civiliniam atsakovui ir jų atstovams praneša, kad ikiteisminis tyrimas pabaigtas ir jie turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei pateikti prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą. Šio straipsnio 2 d. yra nustatyta, kad šio straipsnio 1 dalyje numatyti proceso dalyviai turi teisę per prokuroro nustatytą terminą pateikti prašymą susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Jeigu yra toks jų prašymas, jie supažindinami su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Gali būti supažindinama įteikiant ikiteisminio tyrimo medžiagos kopiją. Tais atvejais, kai kopija neįteikiama, prokuroras nustato terminą, per kurį proceso dalyviai turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir pateikti prašymus dėl ikiteisminio tyrimo papildymo.

FNTT prie VRM Klaipėdos apskrities skyriaus 2011-02-14 pranešime apie ikiteisminio tyrimo pabaigą Nr. 25-3/24-439 prokuroro pavedimu I.Surnin gynėjui buvo pranešta, kad ikiteisminis tyrimas baudžiamojoje byloje yra baigtas ir nurodyta, kad gynėjas turi teisę iki 2011 m. vasario 18 d. pateikti prašymą susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei per 4 dienas nuo prašymo pateikimo, susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei pateikti prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą. I.Surnin gynėjas FNTT minėtą pranešimą gavo 2011 m. vasario 18 d. ir tos pačios dienos Prašymu kreipėsi į FNTT nurodydamas, kad pageidauja susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, tačiau neturi galimybės tai padaryti per FNTT nurodytą terminą, kadangi iki 2011 02 24 imtinai gynėjas bus išvykęs dalyvauti teismo posėdžiuose baudžiamosiose bylose Raseinių rajono apylinkės ir Šiaulių apygardos teismuose. Todėl gynėjas pareiškė prašymą suteikti galimybę susipažinti su bylos medžiaga iki 2011 m. kovo 3 d. Klaipėdos apygardos prokuroras Linas Kiaurakis 2011-02-25 nutarimu gynėjo prašymo netenkino motyvu, kad pareiškėjas prie prašymo nepateikė jokių duomenų, patvirtinančių jo dalyvavimą nurodytu laiku paminėtuose teismuose bei negalimumą Klaipėdos apygardos prokuratūros prokuroro nurodytu terminu susipažinti su bylos medžiaga. Todėl I.Surnin gynėjui pranešus apie ikiteisminio tyrimo pabaigą tą pačią dieną, kai baigėsi terminas prašymui dėl susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei sekančią dieną prasidėjo 4 dienų terminas susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, gynėjas dėl užimtumo kitose bylose (užimtumą patvirtinantis šaukimas pateiktas Teismui su advokato 2011-03-18 prašymu) per prokuroro nustatytą terminą susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga galimybės neturėjo. Atkreiptinas dėmesys, kad prokuroro nustatytas terminas susipažinimui su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir pareikšti prašymus ikiteisminio tyrimo papildymui buvo akivaizdžiai sąmoningai nustatytas per trumpas: gynėjas gavo 2011-02-14 pranešimą 2011 02 18, todėl jei nebūtų spėjęs tą pačią dieną pateikti prašymą, būtų praleidęs terminą prašymui pateikti, o prašymą pateikus 2011 02 18, nuo sekančios dienos prasidėjo termino susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga eiga, kuri pasibaigė 2011 02 22. Termino eigos susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga pradžia sutapo su išeiginėmis dienomis, t.y. 2011 02 19 buvo šeštadienis, o 2011 02 20 buvo sekmadienis, todėl realiai susipažinimui buvo paliktos 2 darbo dienos. Ikiteisminio tyrimo medžiagą sudaro 9 tomai, maždaug po 200 psl. ir 28 dvd kompaktiniai diskai, kuriuose yra 76 GB duomenų, t. y. virš 380 000 failų, iš kurių virš 61000 audio failų, todėl 2 darbo dienų susipažinimui ir analizei nustatytas terminas buvo daugiau nei akivaizdžiai per trumpas. Todėl net ir tuo atveju, jei gynėjas būtų atvykęs susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, jis dėl nustatyto neobjektyvaus termino su ikiteisminio tyrimo medžiaga nebūtų susipažinęs ir nebūtų galėjęs nuspręsti dėl ikiteisminio tyrimo medžiagos papildymo. Prokuroro objektyviai per trumpo termino nustatymą patvirtina tai, kad per paties prokuroro nustatytą terminą susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, prokuroras nespėjo išspręsti gynėjo prašymo, nes jo atmetimo klausimą išsprendė trečią dieną po termino susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga pasibaigimo, taip panaikindamas bet kokią galimybę net pradėti susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. I.Surnin kreipusis į FNTT, 2011 02 21 buvo perduota tik dalis ikiteisminio tyrimo medžiagos, todėl vien šiuo pagrindu nebuvo galimybės susipažinti su visa ikiteisminio tyrimo medžiaga. Pasibaigus prokuroro nustatytam terminui, per kurį objektyviai nebuvo galimybės susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, Klaipėdos apygardos prokuratūroje buvo

surašytas 2011-02-28 kaltinamasis aktas ir byla perduota Klaipėdos apygardos teismui. Atkreiptinas dėmesys, kad prokuroras nustatydamas susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga termino pradžią nuo gynėjo prašymo pateikimo dienos, pažeidė BPK 218 str. 2 d., pagal kurią prokuroras tik gavęs prašymą nustato terminą, per kurį proceso dalyviai turi teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Todėl pažeidžiant CPK 218 str. 2 d. reikalavimus, nustačius objektyviai per trumpą terminą susipažinimui su ikiteisminio tyrimo medžiaga, I.Surnin teisė, numatyta LR BPK 218 str. 2 ir 4 d., liko nerealizuota.

Po Klaipėdos apygardos teismo grąžinimo bylos ikiteisminio tyrimo papildymui, prokuroras pasielgė analogiškai, nesuteikdamas pakankamai laiko prašymams ikiteisminio tyrimo papildymui parengti. Po ikiteisminio tyrimo papildymo buvo nustatytas 2 dienų terminas ikiteisminiam tyrimui papildyti. Atsižvelgiant į tai, kad įtariamasis Igor Surnin anksčiau dėl aukščiau nurodytų neturėjo galimybės papildyti ikiteisminio tyrimo medžiagą, o į bylą UAB „Vingida“ buvo patraukta tą pačią dieną kai buvo pranešta apie ikiteisminio tyrimo pabaigą, įtariamieji Igor Surnin ir UAB „Vingida“ prašė nustatyti vieno mėnesio terminą susipažinimui su ikiteisminio tyrimo medžiaga ir pateikti prašymams dėl ikiteisminio tyrimo papildymo. Prokuroras 2011-07-28 nutarimais įtariamajam Igor Surnin nustatė vienos savaitės terminą, o įtariamajam UAB „Vingida“ nustatė 2 savaičių terminą (iš esmės netenkino prašymų dėl to, kad Igor Surnin ir Kęstutis Mitkus susipažindami nesėdėjo FNTT, kur nėra sąlygų susipažinimui su bylomis, nors jie turėdami kopijas susipažinimą vykdė kitoje vietoje). Atsižvelgiant į tai, kad ikiteisminis tyrimo atlikimo terminas buvo daug kartų pratęstas, o bylos apimtis yra didelė, nustatytas terminas buvo nepakankamas susipažinimui ir prašymo papildyti ikiteisminį tyrimą parengimui. Ikiteisminio tyrimo medžiaga sudaro 10 tomų, po maždaug 200 psl. kiekviename, todėl skiriant kiekvienam bylos lapui perskaityti, suvokti sisteminius ryšius su kitais dokumentais, po 7 minutes, visiems bylos dokumentams perskaityti reikia 26 darbo dienų (2000 psl. x 7 min = 14000 min./60 = 233 val./8 = 29 darbo dienos), t.y. įtariamiesiems I.Surnin ir UAB „Vingida“ susipažinti su rašytine bylos medžiaga ir prašymui papildyti ikiteisminį tyrimą protingas terminas buvo ne mažesnis nei jų prašytas vieno mėnesio terminas. Be to, tokio termino būtinumą patvirtina tai, kad be rašytinės medžiagos baudžiamojoje byloje yra didelė apimtis audio medžiagos. Bylos medžiagos dalį – telefoninių pokalbių įrašus sudaro 28 dvd kompaktiniai diskai, viso 76 GB duomenų, t. y. virš 380‘000 failų iš kurių, virš 61‘000 audio failų, o taip pat yra daug sms pranešimų. Pagal MP3 grotuvo, kuriuo perklausomi įrašai duomenis (pridedami), įrašai sudaro 5509 val. 48 min. 12 sekundžių, t.y. 688 darbo dienas. Kadangi buvo suteiktas bent minimalus terminas susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga bei prašymams papildyti ikiteisminį tyrimą parengti, įtariamasis Igor Surnin pateikė 2011-08-04 prašymą ir įtariamasis UAB „Vingida“ pateikė 2011-08-11 prašymą papildyti ikiteisminį tyrimą (prašymų kopijos pridedamos). Kadangi terminai prašymams pateikti buvo nustatyti objektyviai per trumpi, todėl įtariamieji nespėjo parengti išsamius prašymus juose nenurodydami dalies šiame prašyme nurodytų aplinkybių, o taip pat pačiuose prašymuose nurodė aplinkybes reikšmingas ikiteisminio tyrimo papildymui, kurias jie nespėjo išsiaiškinti. Nesant galimybės pilnai suformuluoti prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą, buvo užkirstas kelias į baudžiamąją bylą pateikti įtariamąjį Igor Surnin ir įtariamąjį UAB „Vingida“ išteisinančius įrodymus. Todėl prokurorui nustačius objektyviai per trumpą terminą susipažinimui su ikiteisminio tyrimo medžiaga, pažeidžiant CPK 218 str. 2 d. reikalavimus, įtariamųjų I.Surnin ir UAB „Vingida“ teisė, numatyta LR BPK 218 str. 2 ir 4 d., liko pilnai nerealizuota. Pirmą kartą kaltinamąjį aktą su baudžiamąja byla perdavus Klaipėdos apygardos teismui ir kaltinamajam Igor Surnin prašant teismo išreikalauti dalį minėtų duomenų, prokuroras prašė tokius kaltinamojo prašymus atmesti, nes juos kaltinamasis galėjo pateikti po ikiteisminio tyrimo užbaigimo (nors tokios galimybės nebuvo) ir teismas į prokuroro prašymus atsižvelgė. Todėl atsitiktinai, po ikiteisminio tyrimo papildymo, atsiradus galimybei ir įtariamajam pateikus tokius prašymus, prokuroro tokių prašymų atmetimas, vertintinas kaip pasityčiojimas iš įtariamųjų.

5.2. Prokuroras nepagrįstai netenkino prašymų papildyti ikiteisminį tyrimą.

Įtariamasis Igor Surnin 2011-08-04 prašymu papildyti ikiteisminį tyrimą prašė Klaipėdos apygardos prokuratūros Antrojo skyriaus vyriausiąjį prokurorą Liną Kiaurakį papildyti ikiteisminį

tyrimą atliekant konkrečius veiksmus, suformuluodamas devynis motyvuotus prašymus, tačiau prokuroras 2011-08-22 nutarimu nei vieno iš jų nepatenkino. Klaipėdos apygardos prokuratūros Antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras 2011-08-22 nutarimu netenkino ir įtariamojo UAB "Vingida" 2011-08-11 prašymo dalies, kurioje įtariamasis prašė papildyti ikiteisminį tyrimą suformuluotais motyvuotais vienuolika prašymų. Jau pati suformuluotų motyvuotų prašymų apimtis parodo, kad ikiteisminis tyrimas buvo atliktas neobjektyviai ir šališkai, į bylą renkant tik kaltinimui palankius faktinius duomenis, vien kurių byloje buvimas užkertant kelią patekti juos paneigiančius, tendencingai neatkuria buvusių faktinių aplinkybių. Prokuroras 2011-08-22 nutarimais atmetė šiuos įtariamųjų Igor Surnin ir UAB „Vingida" prašymus:

- Pradėti ikiteisminį tyrimą dėl galimai atliktų Giedriaus Brazdeikio ir kaltinimo liudytojų - Roberto Dainausko, Oksanos Novickajos, Edmundo Kasevičiaus ir Olego Barkovskio galimai atliktų veikų, numatytų LR BK 182, 207 ir 300 str.

- Papildyti ikiteisminio tyrimo medžiagą visais ikiteisminio tyrimo dokumentais epizode dėl įtariamojo Giedriaus Brazdeikio galimų veikų jam per UAB „Julana" siekiant legalizuoti 2'500'000 eurų.

- Įvertinti UAB „Afrula", UAB „Daregra" UAB „Sultan international company" ir UAB „Statarta" buhalterinę apskaitą vykdžiusių asmenų vaidmenį įtariamųjų UAB „Vingida", Igor Surnin ir Giedriui Brazdeikiui inkriminuojamų nusikaltimų padaryme ir patraukti baudžiamojon atsakomybėn UAB „Afrula", UAB „Daregra" UAB „Sultan international company" ir UAB „Statarta" nusikalstamai buhalterinę apskaitą tvarkiusius asmenis.

- Papildyti ikiteisminio tyrimo medžiagą Klaipėdos miesto apylinkės teismo baudžiamosiomis bylomis Nr. 1-1138-659/2010, Nr. 1-1183-606/2010, Nr. 1-1081-526/2010 ir Nr. 1-1191-549/2010.

- Papildyti ikiteisminio tyrimo medžiagą UAB „Afrula", UAB „Daregra" UAB „Sultan international company" ir UAB „Statarta" buhalterinės apskaitos dokumentais už ikiteisminio tyrimo laikotarpį.

- Papildyti ikiteisminio tyrimo medžiaga faktiniais duomenimis iš bankų apie UAB „Afrula", UAB „Daregra" UAB „Sultan international company" ir UAB „Statarta" paimtus iš bankų kreditus, jų grąžinimą bei palūkanų ir netesybų už juos mokėjimą.

- Papildyta ikiteisminio tyrimo medžiaga faktiniais duomenimis apie įtariamojo Giedriaus Brazdeikio bei kaltinimo liudytojų Roberto Dainausko, Oksanos Novickajos, Edmundo Kasevičiaus ir Olego Barkovskio asmeninių pinigų judėjimą visų bankų sąskaitose.

- Papildyta ikiteisminio tyrimo medžiaga duomenimis, kada 2009 metais (datas ir laiką) Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie VRM (tame tarpe FNTT Klaipėdos apskrities skyrius) ir(ar) Klaipėdos apygardos prokuratūra naudojosi (tame tarpe tiesiogiai prisijungiant prie duomenų bazės) Kelių transporto priemonių ir Kelių transporto priemonių vairuotojų registrų duomenimis apie automobilio NISSAN ALTIMA, valst. Nr. EJB 368 valdytoją, vairuotojo Igor Surnin asmens duomenis, Igor Surnin vairuotojo pažymėjimo ir specialiuosius duomenis.

- Papildyta ikiteisminio tyrimo medžiaga Tarnybiniame pranešime Nr. 2009-06-16 Nr. 11VS-3-81(kF) nurodomu slapto sekimo vaizdo įrašu (kasetė FUJI MINI DVM60, pavadinimu „Naktis 1").

- Papildyta ikiteisminio tyrimo medžiaga faktiniais duomenimis, leidžiančiais nustatyti, visus ikiteisminio tyrimo metu vykdytus Igor Surnin, Giedriaus Brazdeikio, Oksanos Novickajos, Oleg Barkovskij, Roberto Dainausko, Edmundo Kasevičiaus, Laimono Rimkaus, Leonid Losev, Mindaugo Laurinaičio ir Jolantos Tarnienės slapto sekimo atvejus ir visais ikiteisminio tyrimo metu surašytais slapto sekimo protokolus su visais slapto sekimo vaizdo įrašais.

- Pratęsti susipažinimo su ikiteisminio tyrimo medžiaga terminą bent vienai savaitei, kurio eiga prasidėtų pirmadienį ir pasibaigtų kita pirmadienį.

- Užsitikrinti ir užtikrinti, kad tolimesni ikiteisminio tyrimo veiksmai būtų atliekami nepažeidžiant LR BPK reikalavimų.

Kiekvienu iš šių prašymu į baudžiamąją bylą galėjo būti pateikti duomenys, kuriais remiantis kaltinamieji Igor Surnin ir UAB „Vingida" gali būti išteisinti. Kaltinamasis Igor Surnin matydamas prokuroro šališkumą ir jo sistemingą BPK normų pažeidinėjimą, paskutiniu iš prašymų siekė atkreipti

prokuroro dėmesį, kad jis laikytųsi BPK reikalavimų, tačiau prokuroras jau pirmaisiais veiksmais surašydamas 2011-08-22 nutarimus, kuriais atmetė minėtus prašymus, ne tik pažeidė BPK reikalavimus, bet ir atliko veiksmus, kuriuose yra nusikaltimo sudėties požymiai.

Prokuroro BPK pažeidimus grindžiame prokuroro 2011-08-22 nutarimų neteisėtumu ir nepagrįstumu, kuriais jis nepagrįstai, o daugeliu visai be motyvų atmetė 2011-08-04 ir 2011-08-11 prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą. Prokuroro 2011-08-22 nutarimų neteisėtumą ir nepagrįstumą grindžiame Igor Surnin 2011-08-30 skunde dėl 2011-08-22 nutarimo ir kaltinamojo UAB „Vingida“ 2011-09-02 skunde dėl 2011-08-22 nutarimo Klaipėdos miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui išdėstytais motyvais (skundų kopijos pridedamos), kurių nekartojame. Klaipėdos miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjas minėtų skundų iš esmės, prokurorui pažeidus BPK 218 str. 6 d., neturėjo galimybės išspręsti. 2011-08-22 nutarimuose prokuroras nurodė, kad jie skundžiami ikiteisminio tyrimo teisėjui, tačiau prokuroras nelaukdamas kol pasibaigs jo priimtų nutarimų apskundimo terminas, surašė kaltinamąjį aktą ir bylą perdavė Klaipėdos apygardos teismui. BPK 218 str. 6 d. yra nustatyta, kad kaltinamąjį aktą prokuroras surašo atlikus šiame straipsnyje numatytus veiksmus, tarp kurių patenka prokuroro nutarimų netenkinti prašymų papildyti ikiteisminį tyrimą apskundimo išsprendimas. Prokuroras pažeisdamas BPK 218 str. 6 d., tik prasidėjus 2011-08-22 nutarimų apskundimo terminų eigai, t.y. 20 11 23, dar net nespėjus kaltinamiesiems gauti pačių 2011-08-22 nutarimų, jau buvo surašęs kaltinamąjį aktą ir tą pačią dieną jį perdavė Klaipėdos apygardos teismui, taip užkirsdamas kelią realizuoti jo paties nustatytai teisei apskųsti 2011-08-22 nutarimus. Todėl Klaipėdos miesto apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjas neturėjo kitų teisinių galimybių, kaip tik 2011-09-13 nutartyje konstatuoti, jog ikiteisminio tyrimo teisėjas neturi įstatymu nustatytų įgaliojimų spręsti pareiškėjo skunde keliamus klausimus, kai baudžiamojoje byloje ikiteisminis tyrimas yra baigtas ir byla perduota teismui, todėl pareiškėjų skundus paliko nenagrinėtus. Tokie prokuroro veiksmai, akivaizdžiai parodo jo šališkumą, neobjektyvumą, o kartu suinteresuotumą atliekant ikiteisminio tyrimo veiksmus.

Prokuroro veiksmuose atmetant kaltinamųjų prašymus esant nusikaltimo sudėties požymių, patvirtina šie toliau nurodyti motyvai ir aplinkybės.

Kaltinamieji Igor Surnin ir UAB „Vingida“ pateikė atitinkamai 2011-08-04 ir 2011-08-11 prašymus papildyti ikiteisminį tyrimą, kuriuose motyvuotai prašė atlikti kitus du ikiteisminius tyrimus ir papildyti bylos medžiagą vieno nutraukto ikiteisminio tyrimo medžiaga. Ikiteisminio tyrimo pradžios pagrindas – pakankami duomenys apie padarytą nusikalstamą veiką. Kadangi kaltinamieji Igor Surnin ir UAB „Vingida“ pateikė minėtuose prašymuose duomenis apie jų nuomone padarytas nusikalstamas veikas, todėl jų prašymai vertintini ir kaip pareiškimai apie padarytą nusikaltimą (166 str. 1 d. 1 p.) ir prašymams taikytinos ne tik ikiteisminio tyrimo papildymą reglamentuojančios, bet ir pranešimų apie padarytus nusikalimus nagrinėjimą reglamentuojančios BPK normos (168 – 169 str.). Toliau nurodomos aplinkybės patvirtina, kad prokuroras sąmoningai BPK normų, reglamentuojančių ikiteisminio tyrimo pradėjimą pagal asmens pateiktą pareiškimą, nusikalstamai netaikė.

Kaltinamasis UAB „Vingida“ minėtame prašyme nurodė (Igor Surnin jo minėtame prašyme taip pat nurodė analogiškus toliau nurodomų veikų požymius), kad iš ikiteisminio tyrimo medžiagos, įtariamojo Giedriaus Brazdeikio ir kaltinimo liudytojų parodymų, galima vienareikšmiškai nustatyti, kad Giedrius Brazdeikis su kaltinimo liudytojais įsteigdavo vis kitas bendroves tikslu gauti didžiulių sumų bankų kreditus. Klaipėdos apygardos teismui perduotu 2011-08-23, kaip ir 2011-02-28 kaltinamuoju aktu Nr. 06-1-02038-09, kaltinamasis Giedrius Brazdeikis buvo kaltinamas dėl veikų padarymo kaip eilės bendrovių - UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“ vadovas (ikiteisminis tyrimas šioje dalyje nebuvo papildytas), nors pagal bendrovių dokumentus nei vienos iš jų direktoriumi (vadovu) niekada nebuvo. Ikiteisminio tyrimo medžiagoje yra akivaizdžiai išreikšti įtariamojo Giedriaus Brazdeikio ir kaltinimo liudytojų parodymai dėl UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“ steigimo ir veiklos vykdymo vadovaujant neįformintam direktoriui, tikslu gauti bankų kreditus. Iš parodymų galima nustatyti, kad Giedriui Brazdeikiui nuo bankų nuslepiant, kad jis yra realus visų bendrovių direktorius, t.y. apgaule minėtoms bendrovėms buvo suteikti kreditai bendrai nemažiau 5 milijonų

sumai, kurie nebuvo grąžinti. Pats Giedrius Brazdeikis parodymuose prisipažįsta, kad negalėjo būti „matomu“ bendrovių direktoriumi, nes bendrovės nebūtų gavę kreditų. Ikiteisminio tyrimo bylos medžiagoje nėra duomenų, kad šios bendrovės būtų atsiskaitę su bankais (yra duomenys, kad nepervedinėjo bankams grąžinamų kredito dalių ir palūkanų), o UAB „Afrula“ ir UAB „Daregra“ bankrotai patvirtina, kad jos to nepadarys ir ateityje, taip padarydamos didelę žalą kitiems asmenims. Todėl įtariamojo Giedriaus Brazdeikio ir galimų jo bendrininkų – kaltinimo liudytojų veiksmuose įsteigiant minėtas bendroves, tikslu apgaule, skirtingų juridinių asmenų vardu, realiai tam pačiam *de facto* bendrovių vadovui – Giedriui Brazdeikiui dispozicijon gauti bankų kreditus, o taip pat apgaule minėtoms bendrovėms gaunant bankų kreditus bei jų negrąžinus, yra veikų, numatytų LR BK 182, 207 ir 300 str. požymių.

Prokuroro 2011-08-22 nutarimo motyvuose nieko nepasisakoma dėl šių galimų veikų, nors ikiteisminis tyrimas nebuvo pradėtas. Nutarimo antro puslapio antroje pastraipoje nurodomas argumentas, kad dėl pareiškėjo nurodytų asmenų galimai padarytų nusikalstamų veikų, jau yra priimti procesiniai sprendimai - nurodytų asmenų atžvilgiu ikiteisminiai tyrimai buvo atskirti į atskirus tyrimus ir perduoti į teismą, o dėl kitų šių asmenų galimai padarytų nusikalstamų veikų buvo priimti nutarimai nutraukti ikiteisminį tyrimą, yra nesusijęs su Igor Surnin ir UAB „Vingida“ nurodytomis minėtomis aplinkybėmis, nes jos ikiteisminio tyrimo metu prokuroro ar FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus nebuvo tirtos. Toks prokuroro nutarimo antro puslapio antroje pastraipoje nurodomas argumentas yra nesusijęs ir su pranešimu apie UAB „Afrula“, UAB „Daregra“ UAB „Sultan international company“ bei UAB „Statarta“ buhalterinę apskaitą vykdžiusių asmenų nusikalstamą vaidmenį prokuroro inkriminuojamų Igor Surnin nusikaltimų padaryme, be kurių nusikalstamų veikų nebūtų buvę galimybių atlikti byloje inkriminuojamus nusikaltimus. Prokuroro buvo prašoma patraukti baudžiamojon atsakomybėn UAB „Afrula“, UAB „Daregra“ UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“ nusikalstamai buhalterinę apskaitą tvarkiusius asmenis, kurie priiminėjo šių bendrovių dokumentus iš jokių įgalinimų neturinčio Giedriaus Brazdeikio, vykdė teisinio pagrindo neturinčius jo nurodymus, įtraukdavo į apskaitą didelių sumų pajamas ir išlaidas be teisinio pagrindo (neįsitikinę realumu ir nepasirašytus), nes tokie veiksmai sudaro atskiras nusikaltimo(ų) sudėtis (BK 223 str.), o taip pat sudaro pagrindą juos, kaip kaltinamąjį Giedrių Brazdeikį, patraukti baudžiamojon atsakomybėn pagal BK 222 str. Minėtas prokuroro motyvas reiškė ir atsisakymą papildyti ikiteisminio tyrimo medžiagą surinktais duomenimis epizode dėl įtariamojo Giedriaus Brazdeikio galimų veikų jam per UAB „Julana“ siekiant legalizuoti 2‘500‘000 eurų sumą, nors net neaišku, kaip prokuroro motyvas yra susijęs su prašymu.

Akivaizdu, kad ikiteisminį tyrimą kontroliavęs prokuroras negalėjo nesuprasti, kad kaltinamieji prokurorui pranešė pirmuoju atveju apie kitas veikas, o antruoju atveju apie kitus asmenis, nei prokuroras nurodė išskirtose bylose ar nutrauktuose ikiteisminiuose tyrimuose. Prokuroras sąmoningai, pažeisdamas BPK 168 str. 1-4 d. (nenustatė, kad nurodyti faktai apie padarytą nusikalstamą veiką yra akivaizdžiai neteisingi, iš esmės neargumentavo, netaikė numatytos apskundimo tvarkos) reikalavimus, atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą. Tokiuose prokuroro veiksmuose, jam nepagrįstai ir sąmoningai atsisakant pradėti ikiteisminį tyrimą, yra piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi požymių (228 str. 1 d.). Prokuroro tyčią nepradėti ikiteisminio tyrimo ir siekį užkirsti jo pradėjimui kelią patvirtina prokuroro veiksmai, kuriais jis sekančią dieną po 2011-08-22 nutarimo priėmimo perdavė baudžiamąją bylą su naujai parengtu tos pačios dienos, t.y. 2011-08-23 kaltinamuoju aktu, neteisėtai užkirsdamas kelią šioje baudžiamojo proceso stadijoje pradėti kitus ikiteisminius tyrimus, turinčius įtakos nagrinėjamai bylai. Prokuroro galimus motyvus, kuriais jis vadovavosi galimai atlikdamas minėtą nusikalstamą veiką pateikiame toliau.

6. Dėl 2011-08-23 kaltinamojo akto nepagrįstumo.

Klaipėdos apygardos prokuratūros Antrojo skyriaus prokuroro Lino Kiaurakio Klaipėdos apygardos teismui perduoto 2011-08-23 kaltinamojo akto nepagrįstumą grindžiame šiais toliau nurodomais motyvais ir aplinkybėmis:

6.1. Kaltinamasis aktas pagrįstas iš esmės suinteresuotų kito kaltinamojo prisipažinimu ir kaltinimo liudytojų parodymais, kurie buvo gauti prokurorui galimai darant neteisėtą įtaką.

Iš bylos medžiagos galima nustatyti, kad kaltinamiesiems Igor Surnin ir UAB „Vingida“ kaltinimai pagrįsti iš esmės kito suinteresuoto įtariamojo Giedriaus Brazdeikio prisipažinimu pasisavinant UAB „Vingida“ pinigines lėšas, viso 1‘511‘582,64 Lt sumai, o taip pat kitų kaltinimo liudytojų, kuriems vadovavo ir darė įtaką Giedrius Brazdeikis prisipažinimais apgaulingai tvarkius buhalterinę apskaitą, o taip pat suklastojus dokumentus. Pagal pirminius įtariamojo Giedriaus Brazdeikio parodymus, įtarimai kitiems įtariamiesiems – UAB „Vingida“ direktoriui Igor Surnin ir UAB „Vingida“ būtų neįrodyti, nes nesant prisipažinimo kiti faktiniai duomenys neįrodo, kad kaltinamieji Igor Surnin ir Giedrius Brazdeikis iš UAB „Vingida“ pasisavino pinigines lėšas. Įtariamojo Giedriaus Brazdeikio parodymų ikiteisminio tyrimo metu pakeitimas ir jo prisipažinimas galėjo būti išgautas darant jam spaudimą, kad priešingu atveju bus pradėtas ikiteisminis tyrimas ir jis bus nuteistas už sunkesnius jo padarytus nusikaltimus. Iš bylos medžiagos matosi, kad prokuroras turėjo galimybę daryti spaudimą įtariamajam Giedriui Brazdeikiui ir kaltinimo liudytojams - Oksanai Novickajai, Oleg Barkovskij, Robertui Dainauskui ir Edmundui Kasevičiui duodant parodymus. Prokuroras turėjo galimybę grasinti minėtiems asmenims, kad: 1) jei jie neprisipažins, nebus nutrauktas ikiteisminis tyrimas dalyje dėl UAB „Julana“ veiklos; 2) bus iškelta baudžiamoji byla pagal LR BK 182, 207 ir 300 str. už Giedriaus Brazdeikio ir bendrininkų – kaltinimo liudytojų veikas jiems įsteigiant UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“, tikslu apgaule, skirtingų juridinių asmenų vardu, realiai to paties *de facto* bendrovių vadovui (kuris *de jure* vadovu niekada nebuvo) – Giedriui Brazdeikiui dispozicijon gauti bankų kreditus, o taip pat apgaule minėtoms bendrovėms gaunant virš 5 milijonų bankų kreditus bei jų negrąžinus; ir 3) iškelti baudžiamąją bylą UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“, buhalterinę apskaitą tvarkiusiems asmenims, be kurių atliktų veiksmų nebūtų buvę galima net teoriškai atlikti inkriminuojamų veikų, kurių atžvilgiu atliekant ikiteisminį tyrimą, gali paaiškėti kiti Giedriaus Brazdeikio ir kaltinimo liudytojų padaryti finansiniai pažeidimai ar nusikaltimai. Aplinkybę, kad prokuroras pasinaudojo minėtomis aplinkybėmis ir darė (ar per FNTT pareigūnus) spaudimą Giedriui Brazdeikiui ir kaltinimo liudytojams patvirtina tai, kad net pagal kaltinamųjų pareiškimą dėl minėtų galimai atliktų veikų, prokuroras neatliko ikiteisminio tyrimo, jo neatlikimo nemotyvavo (motyvai su pareiškimuose nurodytomis veikomis nėra susiję) bei užkirto kelią ikiteisminiams tyrimams pradėti. Prokuroras už kaltinimo liudytojų prisipažinimą, išskaidė baudžiamąją bylą į atskiras bylas, kuriose kaltinimo liudytojai teismo baudžiamaisiais įsakymais buvo nuteisti mažareikšmėmis bausmėmis, kartu taip išsklaidant bylos rašytinius įrodymus. Nepradėti ikiteisminiai tyrimai Giedriaus Brazdeikio ir kaltinimo liudytojų atžvilgiu dėl žymiai didesnio pavojingumo galimai padarytų nusikaltimų, sudarė galimybę priversti įtariamąjį Giedrių Brazdeikį ir kaltinimo liudytojus prisipažinti padarius mažesnio pavojingumo nusikaltimus (Giedrių Brazdeikį pakeisti pirminius parodymus), kurių pasėkoje Igor Surnin būtų apkaltintas kaip pagrindinis įtariamasis, o taip pat pareikšti įtarimai UAB „Vingida“. Akivaizdu, kad įtariamojo Giedriaus Brazdeikio prisipažinimu jam sukeliamos teisinės pasekmės yra žymiai mažesnės, nei jis būtų pripažintas kaltu dėl nusikalstamu būdu virš 5 milijonų litų bankų kreditų gavimo. Be to, prisipažinti jam yra naudinga, nes išsprendus baudžiamąją bylą pagal jo parodymus, nereikia grąžinti pagal Preliminarią žemės sklypo pirkimo pardavimo sutartį jo paimtų 850‘000 Lt. Akivaizdu, kad kaltinimo liudytojams išskirtose minėtose baudžiamosiose bylose teismo įsakymais paskirtos bausmės yra mažareikšmės palyginus su tomis, kurios būtų paskirtos juos pripažinus kaltais dėl nusikalstamu būdu įgytų didelių sumų bankų kreditų. Be to, jiems taip pat yra naudinga, kad nebūtų grąžinta UAB „Vingida“ sumokėta 850‘000 Lt suma, kurią jie galėjo pasidalinti kaip bendrininkai ar įnešti į bankus paimtiems kreditams, bankinėms palūkanoms, ar netesyboms dengti.

Todėl prokuroro veiksmuose, kuriais jis nepradėjo ikiteisminio tyrimo esant kaltinamojo Giedriaus Brazdeikio ir kaltinimo liudytojų parodymuose nusikalstamos veikos požymių, o taip pat

kuriais nepagrėstai atsisakė pradėti ikiteisminius tyrimus pagal kaltinamųjų pranešimus, yra piktnaudžiavimo tarnyba požymių.

6.2. Kaltinimus grindžiantys rašytiniai įrodymai pagrįsti suinteresuoto kito kaltinamojo ir kaltinimo liudytojų parodymais (prisipažinimais).

Iš Kaltinamojo akto duomenų, kuriais grindžiamas kaltinimas galima nustatyti, kad baudžiamojoje byloje nustatinėjat nusikalstamų veikų požymius remiamasi 2010-12-16 specialisto išvadoje Nr. 5-3/108, 2010-03-10 UAB „Statarta“ buhalterinės apskaitos dokumentų apžiūros protokole, 2010-03-16 UAB „Sultan international company“ buhalterinės apskaitos dokumentų apžiūros protokole, 2010-03-17 UAB „Afrula“ buhalterinės apskaitos dokumentų apžiūros protokole, 2010-03-09 UAB „Daregra“ buhalterinės apskaitos dokumentų apžiūros protokole konstatuotomis aplinkybėmis. Tačiau iš 2010-12-16 specialisto išvados Nr. 5-3/108 galima nustatyti, kad šia išvada nebuvo nustatytos aplinkybės, jog UAB „Vingida“ sudaryti sandoriai su UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“ buvo fiktyvūs, t.y., kad UAB „Afrula“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ ir UAB „Statarta“ realiai jokių paslaugų ir turto pardavimo UAB „Vingida“ nesuteikė, nes užduotyje nebuvo net tokio klausimo. Šioje specialisto išvadoje remiamasi ir pateikiamas atsakymas į jau 2010-11-05 užduoties 3 klausime suformuluotą aplinkybę, kad UAB „Afrula“, UAB „Statarta“, UAB „Daregra“, UAB „Sultan international company“ realiai jokių paslaugų ir turto pardavimo UAB „Vingida“ nesuteikė, o UAB „Vingida“ savo buhalterinėje apskaitoje tik atvaizdavo tariamai gautas paslaugas ir nekilnojamojo turto įsigijimą. Buhalterinės apskaitos dokumentų apžiūros protokoluose taip pat analogiškai atsakoma į klausimuose (4 klausimas) konstatuotą aplinkybę, kad kiekviena iš minėtų įmonių nesuteikė UAB „Vingida“ atitinkamų paslaugų. Todėl išvados pateiktos jau atsižvelgiant į nustatytą aplinkybę, kad minėtos bendrovės kaltinamajam UAB „Vingida“ atitinkamų paslaugų nesuteikė. Tačiau iš bylos medžiagos galime konstatuoti, kad byloje aplinkybė, kad minėtos bendrovės kaltinamajam UAB „Vingida“ atitinkamų paslaugų nesuteikė yra pagrindžiama iš esmės tik kaltinamojo Giedriaus Brazdeikio ir kaltinamojo liudytojų parodymais. Kaip jau buvo minėta, kaltinamojo Giedriaus Brazdeikio ir kaltinamojo liudytojų parodymai tikėtinai buvo išgauti prokurorui ar ikiteisminio tyrimo pareigūnams panaudojant prieš juos šantažą. Nevertinant byloje esančių kaltinamojo Giedriaus Brazdeikio ir kaltinamojo liudytojų parodymų, prarastų įrodomąją reikšmę ir minėta išvada bei protokolai ir inkriminuojamos kaltinamiesiems Igor Surnin ir UAB „Vingida“ veikos negalėtų būti bylos medžiaga įrodomos. Todėl pabrėžtina, kad siekiant objektyviai ir nešališkai išnagrinėti baudžiamąją bylą būtina pašalinti aukščiau nurodytas priežastis, sudariusias sąlygas prokurorui ar jam pasitelkiant ikiteisminio tyrimo pareigūnus, daryti spaudimą minėtiems asmenims duodant parodymus.

6.3. Pagal baudžiamojoje byloje inkriminuojamo pagrindinio nusikaltimo materialiąją sudėtį, asmuo dėl nusikalstamos veikos patyręs žalos, nepripažįstamas civiliniu ieškovu.

2011-08-23 kaltinamuoju aktu kaltinamasis Igor Surnin kaltinamas turto pasisavinimu iš UAB „Vingida“ pagal BK 183 str. 2 d. Visų pirma, BK 183 str. 2 d. numatyta sudėtis yra materialioji, todėl joje nurodyti padariniai – turtinė žala, kuri neatsiejamai yra susijusi su ją patyrusiu asmeniu, yra įrodinėjimo dalyku. Kita vertus, įstatymo leidėjas BK 183 str. 2 d. apibrėžė objektyviuosius nusikalstamos veikos požymius taip, kad šios nusikalstamos veikos negalima inkriminuoti nenustačius kaltininkui patikėjusio savo turtą asmens, kuris savo turto atžvilgiu kaltinamajam yra suteikęs teisiškai apibrėžtus įgaliojimus, kuriais kaltininkas neteisėtai pasinaudoja pasisavindamas jam patikėtą turtą. Todėl jei baudžiamojoje byloje yra nustatytas asmuo iš kurio buvo pasisavintas turtas, jis privalo būti pripažintas nukentėjusiuoju arba jei pasisavinta iš juridinio asmens – jo prašymu civiliniu ieškovu.

Nors Kaltinamuoju aktu kaltinamieji Igor Surnin ir Giedrius Brazdeikis yra kaltinami pasisavinimu UAB „Vingida“ piniginių lėšų virš 1,5 milijono litų, tačiau prokuroras UAB „Vingida“ pareikšto civilinio ieškinio pagrindu, UAB „Vingida“ civiliniu ieškovu nepripažino ir aplamai per visą nustatytą 3 mėnesių terminą ikiteisminiam tyrimui papildyti, pažeidžiant BPK 110 str. 1 d., civilinio ieškovo pripažinimo klausimo neišsprendė.

Prokuroras civilinio ieškovo klausimą palietė 2011-08-22 nutarime, kuriuo atmetė Igor Surnin 2011-08-04 prašymą papildyti ikiteisminį tyrimą. 2011-08-22 nutarimo 2 puslapio pirmoje pastraipoje prokuroras neneigdamas, kad UAB „Vingida“ baudžiamojoje byloje reikalauja atlyginti dėl įtariamojo nusikalstamos veikos patirtą žalą, nurodė, kad šioje ikiteisminio tyrimo byloje juridinis asmuo - UAB „Vingida“ įtariamas nusikaltimų, numatytų BK 182 str. 2 d. ir 222 str. 1 d. padarymu, todėl šiuo konkrečiu atveju pripažinus juridinį asmenį civiliniu ieškovu šis asmuo be įtariamojo, įgytų ir civilinio ieškovo procesinę padėtį. Kadangi BPK nėra numatyta, kad vienas ir tas pats asmuo galėtų turėti skirtingas (įtariamojo ir civilinio ieškovo) procesines padėtis, todėl prašymas įtariamąjį UAB „Vingida“ pripažinti civiliniu ieškovu yra netenkintinas.

Visų pirma, nors 2011-08-22 nutarime prokuroras nurodė minėtus argumentus, tačiau UAB „Vingida“ civilinio ieškovo pripažinimo klausimo iš esmės neišsprendė, nes dėl jo nepriėmė sprendimo šio nutarimo rezoliucinėje dalyje, nutardamas įtariamojo Igor Surnin prašymo dėl ikiteisminio tyrimo papildymo netenkinti. Atsižvelgiant į tai, kad Igor Surnin 2011-08-04 prašymu papildyti ikiteisminį tyrimą prokurorui nepateikė prašymo pripažinti civiliniu ieškovu UAB „Vingida“, todėl prokuroro rezoliucinė dalis UAB „Vingida“ pripažinimo civiliniu ieškovu klausimo neapėmė.

Kaltinamojo nuomone, aukščiau minėti prokuroro argumentai taip pat yra nepagrįsti. Pagal prokuroro logiką, kad pirmiau pripažinus asmenį įtariamuoju jis negali būti civiliniu ieškovu, būtų logiška, kad pripažinus asmenį civiliniu ieškovu, jo pripažinti toje byloje įtariamuoju nebūtų galimybės, nes BPK nenumato galimybės civilinio ieškovo procesinę padėtį pakeisti įtariamojo procesine padėtimi, o abiejose pagal prokurorą jis taip pat būti negali. Esant tokiai sekai, prokuroras privalėjo UAB „Vingida“ pripažinti civiliniu ieškovu ir dėl to negalėjo pripažinti įtariamuoju, nes UAB „Vingida“ civilinis ieškinys buvo pareikštas iki bylos grąžinimo ikiteisminiam tyrimui papildyti ir įtarimų pareiškimo, todėl prokuroras turėjo BPK 110 str. 1 d. jam nustatytą pareigą UAB „Vingida“ pripažinti civiliniu ieškovu (teismas šio klausimo neišsprendė). Kaltinamojo nuomone, tokia prokuroro logika yra klaidinga ir neatitinka BPK nuostatų. BPK 110 str. 1 d. yra aiškiai įvardinti pagrindai, kuriems esant asmuo pripažįstamas civiliniu ieškovu ir šiame ar kituose BPK straipsniuose nėra kitų ribojimų. Todėl jei asmuo dėl nusikalstamos veikos patiria žalą ir baudžiamojoje byloje reikalauja ją atlyginti, jis remiantis BPK 109 str. ir 110 str. 1 d. turi būti pripažintas civiliniu ieškovu. Tai, kad asmuo kaltinamas padarius kitus nusikaltimus, jis negali prarasti jokių teisių susijusių su jam padarytu nusikaltimu, nes priešingu atveju būtų paneigti valstybės saugomų gėrių patys pagrindai. BPK ne tik kad nedraudžia, bet ir įpareigoja esant pagrindams asmenį pripažinti civiliniu ieškovu ir(ar) įtariamuoju, nes atitinkamai skirtingas procesines padėtis reglamentuojančios BPK procesinės teisės normos vienos kitų atžvilgiu jokių išlygų ar draudimų nenumato. Kaltinamasis UAB „Vingida“ negalėjo dalyvauti kaltinamiesiems Igor Surnin ir Giedriui Brazdeikiui iš UAB „Vingida“ pasisavinant pinigines lėšas, nes inkriminuojamos BK 183 str. 2 d. nusikalstamos veikos sudėties požymiai tokios galimybės nenumato. Todėl prokurorui nustačius, kad UAB „Vingida“ yra pareiškusi civilinį ieškinį, kuriuo reikalauja atlyginti dėl kitų įtariamųjų nusikalstamos veikos patirtą virš 1,5 milijono turtinę žalą, prokuroras privalėjo UAB „Vingida“ pripažinti civiliniu ieškovu, net jei UAB „Vingida“ būtų įtariama kitų, BK 182 str. 2 d. ir 222 str. 1 d. nusikaltimų padarymu. Be to, tokią procesinę situaciją sukūrė prokuroras galimai neteisėtais veiksmais: pagal Kaltinamąjį aktą kaltinamieji Igor Surnin ir Giedrius Brazdeikis pasisavino UAB „Vingida“ pinigines lėšas apgaulingo buhalterinės apskaitos tvarkymo būdu, todėl nekeliant klausimo ar pasisavinimas apėmė apgaulingą buhalterinės apskaitos tvarkymą, pagal Kaltinamąjį aktą kaltinamieji Igor Surnin ir Giedrius Brazdeikis atliko kelias nusikalstamas veikas (inkriminuojamos BK 182 str. 2 d. ir 222 str. 1 d.) esant idealiai sutapčiai (t.y. viena nusikalstama veika pažeidė kelis BK straipsnius), todėl pagal šalutinius BK straipsnius pareikšti įtarimų UAB „Vingida“ pagrindo nebuvo. Be to, nebuvo visų būtinų sąlygų juridiniam asmeniui patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Pagal BK 20 str. 2 d. viena iš sąlygų, kad juridinis asmuo atsakytų už fizinio asmens padarytas nusikalstamas veikas, yra ta, jog nusikalstamą veiką fizinis asmuo turi padaryti juridinio asmens naudai arba interesais. Šis požymis leidžia nustatyti, kada fizinio asmens padaryta nusikalstama veika gali būti vertinama kaip juridinio asmens nusikalstama veika, t. y. kai iš šios veikos juridinis asmuo turi konkrečios naudos arba kai juridinis asmuo yra suinteresuotas

tokia veika ir jos sukuriamais padariniais. Pagal Kaltinamąjį aktą kaltinamiesiems Igor Surnin ir Giedriui Brazdeikiui viena nusikalstama veika pažeidus kelis BK straipsnius – BK 183 str. 2 d. 182 str. 2 d. ir 222 str. 1 d., UAB „Vingida“ patyrė nuostolį 1‘511‘582,64 Lt ir gavo naudos nesumokėdama į valstybės biudžetą 99238,00 Lt ir socialinio mokesčio 7020,00 Lt, viso naudos 106‘258,00 Lt. Akivaizdu, kad nei vienas vidutinių gebėjimų asmuo nepripažintų, kad asmuo patyręs 1‘511‘582,64 Lt turtinę žalą ir dėl to gavęs 106‘258,00 Lt naudos, bendroje sumoje būtų gavęs naudą. Be to, nepagrįstą patraukimą kaltinamuoju patvirtina LR Konstitucinio teismo praktika. LR Konstitucinio Teismo 2009 m. birželio 8 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 20 straipsnio 1, 2, 3 dalių (2000 m. rugsėjo 26 d. redakcija), 20 straipsnio 5 dalies (2004 m. liepos 5 d. redakcija), 43 straipsnio 4 dalies (2000 m. rugsėjo 26 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai" yra nurodyta, jog BK 20 straipsnio 1, 2, 3 dalyse nustatytas teisinis reguliavimas, pagal kurį juridinio asmens atsakomybė siejama su fizinio asmens padaryta nusikalstama veika, nereiškia, kad juridinio asmens kaltumas neturi būti įrodytas įstatymo nustatyta tvarka arba, kad juridinis asmuo atsako be kaltės. Tokiu būdu seka išvada, kad tinkamai įvertinus ikiteisminio tyrimo medžiagą, net pagal įtariamojo Giedriaus Brazdeikio parodymus, įtariamasis Igor Surnin siekė pasisavinti dalį UAB „Vingida“ pinigų, o ne sukčiauti, todėl UAB „Vingida“ neturėjo atsakyti už prokuroro įtariamiesiems Igor Surnin ir Giedriaus Brazdeikio inkriminuojamas nusikalstamas veikas ir UAB „Vingida“ ikiteisminio tyrimo proceso stadijoje turėjo būti pripažinta civiliniu ieškovu.

Ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir prokuroro pažeidimų dalį, kurie atitinka aukščiau nurodytų pažeidimų kontekstą, Igor Surnin yra nurodęs 2011-05-11 skunde, kuriuo tiesiogiai kreipėsi į Generalinį prokurorą dėl objektyvaus ir nešališko skunde nurodomus faktų ir aplinkybių, patikrinimo, o nustačius nusikalstamos veikos požymius, ikiteisminio tyrimo atlikimo. Kaltinamasis Igor Surnin 2011-05-11 skunde nurodė, kad apie jo suėmimą jau kitą dieną buvo žinoma UAB „Bega“ darbuotojai Aldonai Staponkienei, kuri prašė šią informaciją perduoti UAB „Bega“ generaliniam direktoriui Aloyzui Kuzmarskiui. Šią informaciją Igor Surnin sužinojo perklausydamas į bylą pateiktus telefoninius pokalbius. Sekančią dieną po Igor Surnin sulaikymo apie jo sulaikymą pašalinis asmuo Aldona Staponkienė galėjo sužinoti tik ją informuojant prokurorui ar ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnui. Igor Surnin 2011-05-11 skunde taip pat nurodė, kad į baudžiamąją bylą buvo pateikti sufalsifikuoti garso įrašai. Susipažįstant su baudžiamosios bylos medžiaga perklausant telefoninius įrašus paaiškėjo, kad viename kompaktiniame diske vietoje Laimono Rimkaus telefoniniai pokalbiai pakeisti Edmundo Kasevičiaus telefoniniais pokalbiais. Teismui perduotame kompaktiniame diske su užrašu "Laimonas Rimkus 37068625727" buvo įrašytas aplankas (folderis) "37068625727_1" kuriame buvo pokalbių įrašai nuo 1 iki 4000, kitame kompaktiniame diske buvo įrašytas aplankas (folderis) "37068625727_2", kuriame buvo pokalbių įrašai nuo 4001 iki 4383. Nors telefono numeris 37068625727 priklauso Laimonui Rimkui, tačiau abiejų kompaktinių diskų aplankaluose (folderiuose) visi įrašyti pokalbiai priklausė Edmundui Kasevičiui, nes tie patys įrašai yra ir Edmundo Kasevičiaus kompaktiniuose diskuose. Igor Surnin nuomone, atsitiktinės klaidos vietoje Laimono Rimkaus ištrintų telefoninių pokalbių įrašant Edmundo Kasevičiaus pokalbius negalėjo būti, nes to neleidžia padaryti pati įrašų kaupimo elektroninė sistema: įrašai aplankuose kaupiami ir naudojami pagal sankcijų ir telefonų numerius, todėl vieno numerio turinį pakeisti kitu galima tik sąmoningais ir apgalvotais iš anksto veiksmais. Sufalsifikuojant telefoninius pokalbius buvo siekiama išvengti pasekmių, kurios, vėliau pokalbius išsireikalavus (2011-03-22 prašymas pridedamas), kilo: iš Laimono Rimkaus telefoninių pokalbių Igor Surnin supratęs, kad UAB „Bega“ suklastojo dokumentus ir suklastotus dokumentus pateikė į civilinę bylą kaip įrodymus, turėjusius patvirtinti, kad UAB „Bega“ perdarė UAB „Vingida“ atliktus statybos rangos darbus, pateikė 2011-05-11 skundą dėl ikiteisminio tyrimo UAB „Bega“ pradėjimo, sužinojo apie UAB „Bega“ darbuotojos Aldonos Staponkienės ryšius su teisėsaugos institucijomis bei kitas 2011-05-11 skunde nurodytas aplinkybes. Į minėtas, Igor Surnin 2011-05-11 skunde nurodytas, aplinkybes dėmesys nebuvo atkreiptas, nes Igor Surnin 2011-05-11 skundas buvo perduotas tirti tai pačiai Klaipėdos apygardos prokuratūrai, todėl pradėtą ikiteisminį tyrimą atžvilgiu UAB „Bega“, su kuria yra susijęs galimas Igor Surnin bylos iškėlimo užsakovas,

kontroliuoja tas pats prokuroras Linas Kiaurakis. Atsižvelgiant į šioje byloje prokuroro Lino Kiaurakio padarytus pažeidimus ir galimai padarytas nusikalstamas veikas, iš anksto galima pagrįstai prognozuoti, kad pagal Igor Surnin 2011-05-11 skundą ikiteisminis tyrimas tinkamai taip pat nebus atliktas ir bus nutrauktas.

Aukščiau nurodytos aplinkybės ir motyvai patvirtina ne tik ikiteisminio tyrimo pareigūnų ir bylą kontroliuojančio prokuroro pažeidimus ir galimus nusikaltimus byloje atliekant ikiteisminį tyrimą, bet ir tai, kad nebuvo tinkamos pačios ikiteisminio tyrimo proceso stadijos. Akcentuojame, kad taip organizuotame baudžiamajame procese, kurio ikiteisminio tyrimo stadijoje nesudaromos lygiavertės kaltinimo ir nuo kaltinimo besiginančių baudžiamojon atsakomybėn traukiamo asmens procesinės galimybės sukaupti įrodymų bazę, rungimasis teisme tampa neįmanomas. Atkreiptinas dėmesys, kad įtariamasis UAB „Vingida“ buvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn (pareikštas įtarimas) tą pačią dieną, kai buvo pranešta apie ikiteisminio tyrimo pabaigą, todėl jis ikiteisminiame tyrime kaip įtariamasis nedalyvavo ir neturėjo galimybės pasinaudoti BPK įtariamajam suteikiamomis teisėmis ikiteisminio tyrimo metu pačiam teikti gynybai reikšmingą informaciją ar prašyti prokurorą atlikti procesinius veiksmus, o pasibaigus ikiteisminiams tyrimui jo teisės teikti įrodymus taip pat buvo pažeistos. Siekiant išlaikyti būsimo teismo proceso metu rungimuisi prielaidas, akivaizdu, kad ikiteisminio tyrimo metu, kaip įtariamasis neturi teisės nurodinėti prokurorui kaip turi būti atliekamas ikiteisminis tyrimas, taip ir prokuroras neprivalo ir neturi teisės verti, kokie faktiniai duomenys reikalingi teisinei gynybai, nes priešingu atveju būtų paneigtas rungimosi principas. BPK teisinio reguliavimo kontekste įtariamajam turi būti užtikrinta galimybė teikti kaltinimą paneigiančius duomenis, o taip pat iš anksto procesinio rungimosi sąlygomis reikalauti, kad baudžiamąją bylą nagrinėsiantis teismas negautų neteisėtu būdu gautų faktinių duomenų. Akivaizdu, kad šios teisės įtariamųjų Igor Surnin ir UAB „Vingida“ negalėjo būti įgyvendintos dėl visų pirma bylą kontroliavusio prokuroro ir ikiteisminio tyrimo pareigūnų neteisėtų veiksmų ar galimai nusikalstamų veikų.

Aukščiau nurodytos faktinės aplinkybės ir motyvai patvirtinančios Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro šališkumą, neobjektyvumą ir suinteresuotumą sudaro pagrindą baudžiamojoje byloje prokurorą nušalinti.

BPK 58 str. 1 d. 4 p. yra nustatyta, kad 57 straipsnio 2 dalyje nurodytas asmuo negali dalyvauti procese, jeigu proceso dalyviai motyvuotai nurodo kitokias aplinkybes, keliančias pagrįstų abejonių šio Kodekso 57 straipsnio 2 dalyje nurodyto asmens nešališkumu. BPK 57 str. 2 d., tarp išvardintų asmenų, kuriems gali būti pareikštas nušalinimas, patenka ir prokuroras. BPK 59 str. 1 d. yra nustatyta, kad prokuroras privalo nusišalinti šio Kodekso 58 straipsnyje nurodytais pagrindais. Tokiu pat pagrindu jų nušalinimą gali pareikšti šio Kodekso 57 straipsnio 1 dalyje išvardyti asmenys. Nušalinimas turi būti pareikštas ir motyvuotas iki įrodymų tyrimo teisme pradžios. BPK 59 str. 5 d. yra nustatyta, kad dėl prokuroro nušalinimo nusprendžia bylą nagrinėjantis teismas.

Tačiau atsižvelgiant į tai, kad paties Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro veiksmuose yra ne tik procesinių pažeidimų bet ir nusikaltimų požymių, o taip pat, kad Klaipėdos apygardos prokuratūroje jis užima vadovaujančias pareigas, kad jo veiksmai galimai buvo atliekami žinant vadovybei, Klaipėdos apygardos prokuratūros vieno prokuroro pakeitimas kitu netikslingas, nes kitas tos pačios prokuratūros prokuroras sieks atlikti veiksmus, kurie pateisintų anksčiau padarytus prokuroro pažeidimus, juo labiau užimančio aukštesnes pareigas. Todėl baudžiamojoje byloje aukščiau nurodytais pažeidimais sukeltos pasekmės galėtų būti įvertintos ir toliau nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje kaltinimas palaikomas objektyviai ir nešališkai pagal BPK reikalavimus, tik kaltinimą palaikančią Klaipėdos apygardos prokuratūrą pakeitus kitu Lietuvos Respublikos prokuratūros padaliniu. Kaltinimą palaikančiam prokurorui galimai padarius procesinius pažeidimus ir nusikaltimus, yra pagrindas remiantis LR prokuratūros įstatymo 4 str. 3 d., 14 str. 1 d., 15 str. 4 d., 20 str. 1 d. 3 p., 23 str. 1 d., 40 str., 41 str. 3 ir 7 d., kreiptis į Generalinį prokurorą dėl Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro Lino Kiaurakio atlikti

tarnybinį patikrinimą nušalinant jį nuo pareigų, o taip pat remiantis BPK 166 str. 1 d. 1 p., 157 str. 1 d., kreiptis į Generalinį prokurorą dėl minėtų aplinkybių, susijusių su prokuroro Lino Kiaurakio ir FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus laikinai einančio vyriausiojo tyrėjo pareigas Altauto Jokūbausko veiksmų įvertinimo, kuriuose yra nusikaltimo požymių ir jiems pasitvirtinus, pradėti ikiteisminį tyrimą nušalinant nuo kaltinimo palaikymo Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiąjį prokurorą taikant jam procesinę prievartos priemonę bei paskiriant baudžiamojoje byloje palaikyti

Akcentuojame, kad kartu su aukščiau minėtų pareigūnų galimai atliktų veikų požymiais nurodėme jų atliktus BPK pažeidimus, tikslu parodyti jų piktnaudžiavimo tiriant bylą visumą, atskleisti jų neobjektyvumą ir šališkumą atliekant ikiteisminį tyrimą. Be to, pažeidimų kiekis ir jų akivaizdumas parodo, kad tiek Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiasis prokuroras Linas Kiaurakis, tiek FNTT Klaipėdos apskrities skyriaus laikinai einantis vyriausiojo tyrėjo pareigas Altautas Jokūbauskas jaučiasi nebaudžiami, kas iš dalies patvirtina, kad apie jų neteisėtai atliekamus veiksmus žinojo jų vadovai, tačiau tokius jų veiksmus pateisino ir toleravo.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, **Generalinį prokurorą prašau:**

1. **Įvertinti ar Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro Lino Kiaurakio ir FNTT l. e. vyriausiojo tyrėjo pareigas Altauto Jokūbausko veiksmuose atliekant ikiteisminio tyrimo veiksmus yra piktnaudžiavo tarnybine padėtimi ir(ar) dokumentų klastojimo požymių.**
2. **Įvertinti ar Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiojo prokuroro Lino Kiaurakio veiksmuose atliekant ikiteisminio tyrimo veiksmus ir palaikant kaltinimą Klaipėdos apygardos teisme yra įstatymo pažeidimo, tarnybinio nusižengimo ar prokuroro vardą žeminančio poelgio požymių ir juos nustačius, atlikti tarnybinį patikrinimą.**
3. **Nušalinti nuo kaltinimo palaikymo Klaipėdos apygardos prokuratūros antrojo skyriaus vyriausiąjį prokurorą Liną Kiaurakį ir pavesti baudžiamojoje byloje kaltinimui palaikyti prokurorą ne iš Klaipėdos apygardos prokuratūros.**
4. **Pavesti atlikti ar kontroliuoti ikiteisminį tyrimą, atliekamą pagal Igor Surnin 2011-05-11 skundą, kitos, o ne Klaipėdos apygardos prokuratūros prokurorui.**

PRIDEDAMA:

1. FNTT 2011-05-25 rašto Nr. 25/3-4-1-5724 kopija – 1 lapas.
2. 2011-08-04 prašymo papildyti ikiteisminį tyrimą kopija – 7 lapai.
3. Igor Surnin 2011-08-30 skundo dėl 2011-08-22 nutarimo kopija – 13 lapų.
4. 2011-08-11 prašymo papildyti ikiteisminį tyrimą kopija – 10 lapų.
5. UAB „Vingida“ 2011-09-02 skundo dėl 2011-08-22 nutarimo kopija – 16 lapų.
6. 2011-03-22 prašymas dėl telefoninių pokalbių išreikalavimo, kopija – 1 lapas.

Kaltinamasis Igor Surnin